

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . " 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V spravi prejemov mesečno . . . 1-80
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inzerati:
 Enostolpna petstvarsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat po 3) v
 za dva- in večkrat . . . 25.,
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
 Enostolpna petstvarsta po 60 vin.
 Izhaja vsak dan, izv. emi nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Benedikt XV. in svetovna vojska.

Na praznik Vseh svetnikov sta minuli dve leti, odkar je Benedikt XV. v svoji prelepi svetovno-pastirski okrožnici zaklical med bojni vihar besede miru in ljubezni. Grom topov je sicer zadušil to očetovsko prošnjo po medsebojni spravi, a v čustvih narodov je vzbudil njegov klic glasen odmev. Oči tisočev so se zopet ozrle k prestolu sv. Petra in ime Benedikta je šlo dalje preko katoliških krogov.

Nad papeštvom se je blestel v vseh stoletjih vidni znak božjega vodstva. V luči sedanje vojske pa nam stopa Benedikt XV. še posebno izrazito pred oči kot izvoljenec božje Previdnosti, da v tem nezasišeno težkem času vodi katoliško cerkev in pripomore papeštvu k novemu vplivu na usodo človeštva. Da, prav sredi vojne vihara se je izkazalo papeštvo — od sovražnikov že tolikokrat zapisano smrti — zopet kot božja ustanova, kot nepremagljiva skala večnih načel, kot pravi branik kulture.

Ko je Pij X. izgovoril svetu svoje zadnje besede o miru, je pisalo judovsko-liberalno časopisje, da sedanji svet pač ne rabi več opore papeštva, katero se je že davno preživelo. Svobodni človeški duh bo v ognju vojske samostojno črtal kulturi novo lice. Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« je nato pogosto naglašalo, kako strastno širi svobodomiselstvo sovraštvo proti katoliški cerkvi in njenemu poglavarju. Ko pa je Italija vstopila v vojsko, je loža romanskih narodov vriskala, da se bližamo zmagoslavju verske anarhije, ki bo končno pomedla z ustanovo papeštva in krščansko civilizacijo sploh. Samo stegniti je treba roko in vatikanskega jetnika ne bo več. A čudno! Sredi največjega sovraštva, ko divja boj vsega proti vsemu, ko se majejo temelji držav, se dvigajo vedno pogostejše glasovi o velikem pomenu in vplivu papeštva. Mnogi izmed tistih, ki so glasno oznanjali njegov konec, se danes v bedi vojske z občudovanjem ozirajo na Benedikta XV. Tudi drugoverci strme, kako vladarji in narodi zopet upoštevajo sv. očeta.

»Neue Freie Presse« je priznala, da je papež ena največjih npravnih moči na svetu. Svet vidi, kako poln nesebične ljubezni sočustvuje Kristusov namestnik z narodi, ki so zapleteni v grozote vojne, svet vidi in ceni hote ali nehoče božjo ustanovo papeštva. Papež, ki je delal le kot veliki duhovnik svoje cerkve — tako piše neki protestantovski časopis — je postal politična moč prve vrste.

Besede sv. očeta vzbujajo več pozor-

nosti kakor govori vodilnih državnikov vojskujočih se držav. V svoji prvi poslanici je zaprosil vse, ki so dobre volje, naj podpirajo njegovo stremiljenje, da zasije narodom zopet mir. »Naj nas slušajo« — tako je prosil — »oni, ki je v njih rokah usoda držav. Saj so drugačna pota, drugačni načini, da se poravnajo storjene krivice.« Svet ni hotel miru, ni ga bil še vreden. Srca človeštva pa so sprejela njegov klic polna ljubezni, kakor bi bil odmev nekdanjega veselega oznanila: mir ljudem na zemlji. Dve leti je prosil in molil s svojo Cerkvijo za mir in ob neuspehih ni obupal. Delal je celo tedaj, ko je odpovedala moč državnikov, četudi oprta na milijonske armade. Ko so odrasli zavrgli toliko njegovih mirovnih poizkusov, se je na čudovito lep način obrnil do nedolžne mladine, da bi z njeno pomočjo odvrnil od ljudstva šibo božjo. Ni čuda, da je ta očetovska ljubezen tako omilila vojno bedo. Na krajih največjega opustošenja se čujejo glasovi hvalečnosti Kristusovemu namestniku. In koliko spoštovanja je vzbudil v srcih invalidov! »Nikoli ne bom pozabil papeža« — tako je govoril neki slovenski invalid, ki se je pred kratkim vrnil iz ruskega ujetništva. Istotako lepo so se izražali po njegovem zatrdilu tudi drugi invalidi, celo nekatoličani, ki so se tedaj vračali domov.

Benedikt XV. sicer do sedaj še ni mogel izposlovati svetu miru, a opustil ni nobene prilike, da ne bi skušal omiliti tega skoro nepremostljivega sovraštva med narodi. Kolikokrat je že govoril človeštvu besede krščanske ljubezni! Ob obletnici svetovne vojske je dvignil svoj apostolski opomin, ki naj bi vzbudil vladarje in narode k medsebojni spravi. »Bratovska kri je, ki se preliva po suhem in po morju. Velika, prevelika je cena tega dolgotrajnega boja: tisoči mladih življenj, razvaline mest in vasi in spomenikov, in bridke solze doma in pred oltarji« tako je opozarjal na veliko odgovornost pred Bogom in pred ljudmi. Te in enake misli ponavlja sv. oče v teh časih, ko vlada vsemovski in sovraštvo, katero hoče prevzeti celo resnico in pravico. Mirno stoji nad vsemi vojskujočimi se strankami in do vseh sega enako njegova ljubezen. Nikjer se ne vmešava v njihove prepire, a vendar je vsem enako blizu. On vztraja kot pastir Kristusove Cerkve sredi divjega boja kot oznanjevalec večnih načel, kot zastopnik pravice in delavec dobrot.

Pa morda bi vojska ne bila uničila toliko kulturnih naprav in smrti že prizanesla stotisočim življenjem, ako bi jo laza ne širila tako namenoma in po načrtu boja proti vsakemu mirovnemu koraku sv. očeta.

ta. Že lansko leto je pisal neki katoliški švicarski časopis, da bo svet nekoč strelmel, ako vatikanski protokoli obledanijo oni cinizem, s katerim se hoče vsak papežev poizkus, ki meri na spravo med narodi, že v kali zadušiti. Framasonstvo čuti, da se mu velika želja po uničenju papeštva v tej vojski še ni izpolnila. Zato podžiga vedno huje boj proti temu, četudi zadnje čase bolj tajno, ker je ugled sv. očeta v očeh vsega sveta tako neizmerno zraščel. Še meseca septembra je pisalo vatikansko glasilo, da se vedno bolj čuti postreno delo prostozidarske zarote, ki meri tudi na to, da ne bi prišlo do miru po posredovanju sv. očeta. Rajši boj do zadnje skrajnosti, kakor pa papežev mir — to je sedanji program lože.

A sv. oče vztraja mirno in modro na svojem mestu in se ne straši truda in zaprek. Trpljenje ljudstva mu vžiga vedno iznova pogum, da kot božji namestnik kaže pot k miru in lajša vojno gorje. Zato je razumljivo, da človeštvo tako globoko čuti njegovo očetovsko skrb in da ves svet govori o njem. Drugoverci se vprašujejo, odkod pač zajema neprestano toliko svežih misli, toliko podjetnih dejanj. Nekatoliški svet, ki smatra papeštvo le kot nekako naravno posredujočo stopnjo med državami in človeško družbo, tega ne razume. Katoličani pa se zavedajo, da črpa iz nepremagljivih božjih sil v blagor ljudi. Poln zupanja v božjo moč oznanja človeštvu na razvalinah kulture npravnih zakon, in sicer tem glasneje, čim bolj se trudijo moči teme zmanjšati njegovo veljavo.

Tako torej vztraja Benedikt XV. v tem vojnem viharju kot živa apoloģija papeštva, katoliške vere in Cerkve. Čim dalje traja vojska, čim bolj raste njeno gorje, v tem lepši in sijajnejši luči se nam kaže njegova osebnost, njegova očetovska želja in naloga izprositi in izmoliti narodom zaželjeni mir na podlagi pravičnosti in brat-ske ljubezni, kakor jo oznanjuje evangelij.

Razpršeni pastirji in razpršena čreda.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Koliko gorja počiva vendar na naši ubogi Goriški! Je bila in je še vedno vojska tudi v Galiciji; a tam je bila vojska bolj podobna nevihti, ki izbruhne, se razgrne čez celo deželo in se potem zopet razblini. Seveda pusti za seboj opustošenje, toda mir in jasno nebo, ki nevihti sledita, prinašata vsaj tolažbo, da je kriza končana. Groza pa

počiva z vso svojo strašno težo že eno leto in šest mesecev na celi Goriški. Galicija se ž njo skoraj primerjati ne more.

Dobili smo podatke o vseh onih duhovnikih, ki so bili ob izbruhu vojske z Italijo zajeti po Lahih. Kaj se je s tistimi zgodilo, ki so bili zajeti ob padcu Gorice, je znano. Ti v naslednjem izkazu niso vpoštevani. Kraji, ki so navedeni v oklepajih, značijo, kje so dotični duhovniki maja meseca lanskega leta službovali ozir. če so ostali na svojih mestih, kje se sedaj nahajajo. Izkaz velja za čas koncem oktobra tekočega leta.

Ob izbruhu vojske z Italijo je prišlo pod laško oblast 90 duhovnikov. — Štirje izmed njih so že mrtvi: župnik Fr. Marinič (Kojško v Brdih) je umrl 64 let star v izgnanstvu v Kremeni; župnik v p. Jakob Caneva v Korminu umrl 5. dec. 1915 (star 72 let); vik. v p. Fr. Michelutti v Marianu (star 92 let); ljudskošolski katehet Angel Molaro v Cervinjanu (star 37 let). — Od ostalih 86 so jih Lahji odvedli 59 v notranjost Italije in le 27 so jih pustili na njih službenem mestu ozir. njegovi bližini.

Duhovniki, ki so bili odvedeni v notranjost Italije, se nahajajo v sledečih krajih:

1. Anton Gerbec jun. (Mernik pri Dolenju v Brdih) in Jos. Milanič (Marijino Celje pri Kanalu) v Fordongianus, prov. Cagliari v Sardiniji, sredi otoka;

2. Ivan Franko (Gorenje polje pri Kanalu) v Narcao, prov. Cagliari v Sardiniji, na jugu otoka, zapadno od mesta Cagliari;

3. Jernej Mullon (Ruda) v Boro, prov. Cagliari v Sardiniji, sredi otoka, severno od Fordongianusa;

4. Ivan Rigotti (Belvedere pri Ogleju) v Nuoro, prov. Sassari v Sardiniji, v notranjosti otoka;

5. Deziderij Spagnul (Kormin), Nikolaj Zanolli (Kormin), Valter Venier (Mariano) in Ernst Sere-min (Joanniz) v Castelvetro, prov. Trapani v Siciliji zapadni del;

6. Mesrob Justulin (Visco) in Artur Pinat (Mossa) v Monte S. Giuliano, prov. Trapani v Siciliji zapadni del, blizu mesta Trapani;

7. Izidor Primos (Medea), prov. Trapani v Siciliji zapadni del, ob severnem morskem obrežju;

svojemu mlademu sinkotu, kako gre solnce vsak večer spat v morje.

»In je morje potem zlato?« me je vprašal.

8. Otilij Medveš (Ročinj) na otoku Ventotene v gaetanskem zalivu, prov. Napoli;

9. Ivan Leben (Libušnje) v Badia di Cava v južni Italiji, prov. Salerno, tik mesta Salerno;

10. Fr. Spessot (Oglej) v Angri v južni Italiji, prov. Salerno, južno-vzhodno od Vezuva;

11. Josip Kalin (Drežnica) in Ivan Stolf (Trnovo pri Kobaridu) v Candida v južni Italiji, prov. Avellino;

12. Izajija Božič (Kamno pri Kobaridu) v Ascoli Piceno v srednji Italiji, prov. Ascoli v Jadranskem morju;

13. Jožef Camuffo (Fiumicello), dr. Ivan Meizlik (Oglej), Ivan Kren (Tržič), Sebastijan Tognon (Gradež), Jurij Visintin (Muscoli), Jožef Viola, (Capriva), Edvard Suppanzigh (Brazzano), Peter Muzzolini (Scodovacca), Dominik Veliscig (S. Pietro dell' Isonzo), Fr. Ballaben (Villa Vicentina), Anton Fuchs (Gradiška), Alojzij Simsig (Dolenje v Brdih), Ernest Galupin (Bruma), Henrik Sartori (Romans), Ivan Bertuso (Tapogliano), Benedikt Drius (Staranzano), Sikst Avian (Fiumicello) in z njim še Slovenec Andrej Uršič (Slovenec pri Neblem v Brdih) — vsi, skupaj 18, v Florenci v srednji Italiji, prov. Firenze;

14. Anton Carara (Moraro) v Vicchio di Mugilo v srednji Italiji, provinca Firenze, v gorovju severno od Florence;

15. Karl Stacul (Gradiška), Jožef Calligaris (Ajelo), Alojz Morstutt (Perteole), Jožef Cancig (Slovenec pri Moši; bil je tu kot kurat v pokoj; ima 76 let), Hermenegild Ulian (Versa) in Nikodem Plet (Villasse) — vsi v Luki, prov. Lucca v srednji Italiji, zapadno od Florence;

16. Alojzij Filipič (Srpenica) v Diano Marina ob Rivieri blizu Porto Maurizio, prov. Porto Maurizio;

17. Ivan Marangon (S. Vito al Torre) v Aquiri južno od mesta Alessandria, prov. Alessandria;

18. Evgen Brandl (Turriaco) v Asti ob reki Tanaro zapadno od mesta Alessandria, prov. Alessandria;

19. Jakob Pirih (Vipolže v Brdih) v Pinerolo južnozapadno od Turina, prov. Torino;

20. Alfonz Blažko (Korana v Brdih) in Hektor Carlet (Srednje pri Ročnju) v Turinu, prov. Torino;

21. Matija Ivančič (Cervo v Brdih) in Alojz Barancini (Begliano) v Oropa v gorah severozapadno od Novare, prov. Novara;

22. Alojzij Pinat (Viscone) v Novari, prov. Novara;

23. Ivan Gratton (Strassoldo) v Laveno ob Lago Maggiore, prov. Como;

24. Ludovik Kumar (Biljana v Brdih) v Brivio ob reki Adda že v hribovih severovzhodno od Milana, prov. Como;

25. Ivan Mondini (Chiopris) v Kremona ob Padu, prov. Cremona; ima že 76 let in leži bolan v bolnišnici; tu je umrl tudi preč. g. župnik Fr. Marinčič iz Kojškega v Brdih;

27. Joahim Jereb (duhovnik v pokoji, Vrhpolje pri Smartnem v Brdih) v Cordenons severno od Pordenona, prov. Udine; ima 75 let in je bolan;

28. Ivan Grusovin (Farra) v Percotto, nedaleč od državne meje zapadno od Kormina, prov. Udine;

29. Dominik Feruglio (Staranzano) v Vidmu, prov. Udine;

30. Miklavž Kocijančič (kot župnik v pok. v Slovencu pri Neblem v Brdih) je bil odpeljan v bolnišnico v notranjost Italije neznano kam.

V vseh mogočih provincah se nahajajo od Sicilije do Alp na 30 različnih krajih in v najrazličnejših življenjskih razmerah. Nekateri v prekrasnih deželah in pod milim podnebjem ob morju, drugi v gorah; nekateri v najlepših mestih, da bi jih človek skoraj zavidal za to, zopet drugi v vasicah, ki jih še največji zemljevidi ne izkazujejo; nekateri so v družbi s sorojaki in sobratji, drugi pa sami in daleč proč od nancev in prijateljev. A na vseh leži kakor težka mora prognanstva daleč od domovine. In kdor je imel priliko, čuti glas od naših prognancev, ta šele more slutiti, kako trpljenje povzroča ta strašna mora tudi vsem onim, kateri se navidezno dobro imajo. Mnogi izmed teh duhovnikov se nahajajo skupaj s svojim farani ozir. v bližini, posebno oni iz slovenskih krajev, n. pr. gg. Kalin, Stolf, Kumar, Blažko, Carlet, Spassot itd. In to jim je morda še v največjo tolažbo.

Na svojih mestih doma ozir. njih bližini so ostali sledeči gospodje:

I. V Furlaniji: Ivan Rumis, kurat v Isola Morosini; Jožef Larcher, duhovnik v pok. v Gradežu; Anton Donda, župnik v Terzo; Peter Zorzin, župnik v S. Canziano; biva zapadno od tam v Fiumicello; Ivan Pastorrichio, vikarij v S. Martino pri Terzo; Jožef Ballaben, župnik v pok. v Villa Vicentina; Anton Geat, župnik v Červinjanu; Jožef Parmegiani, župnik v Campolongo; dr. Ivan Tarla, župni upravitelj v Romans; Anton Bertolini, kaplan v Ajello; Rudolf Dilema, vikarij v Sacileto; Herman Rosin, vikarij v Cranglio; bil je najprej odpeljan v Sicilijo v Castellammare, a se je v decembru lanskega leta zopet vrnil na svoje mesto; Jožef Peteani, dekan v Korminu; Maks de Pelca, kurat v pok. v Korminu in Ivan Visintin, vikarij v pok. v Bračanu pri Korminu; Jožef Tomat, vikarij v Borghano pri Korminu. — Vseh skupaj jih je torej 15 duhovnikov ostalo v Furlaniji.

II. V Brdih: Jožef Kodolja, župnik v Smartnem; Friderik Leonardič, župni uprav. v Kožbani; Ivan Košir, vikarij v Vedrišanu; Ivan Podobnik, vikarij v Grodnem; Fr. Klanjšček, vikarij v Podsaotinu, sedaj v Senožečah pri Biljani in Jožef Fon, vikarij v Zapotoku (na Kanalskem). — Skupaj 6 duhovnikov.

III. Na Kobarškem: Tu je, kakor se zdi, posebno v Kotu skoraj večina ostala na svojih mestih: Jurij Peter nel, dekan v Kobaridu; Karl Reja, kaplan v Kobaridu; Jakob Fon, vikarij v Kredu; Jožef Shejbal, vikarij v Borjani; Fr. Andryšek, vikarij na Sedlu in Valentin Knavs, vikarij v Logjeh. Skupaj zopet 6 duhovnikov. Duhovniki, ki so ostali na svojih mestih, morda še več trpijo kakor oni

v prognanstvu. To lahko vsakdo brez drugega potrdi, ki je živel več časa v fronti ozir. neposrednem njenem zaletju.

In vendar nam izkaz vsega ne pové še. Koliko duhovnikov iz Goriške se nahaja tudi pri nas proč od doma! O tem drugikrat. A sedaj naj se skuša vsakdo pogledati v položaj, v katerem se nahaja uboga Goriška, njeno ljudstvo in njeni duhovniki in slutiti bode pričel, kako grozno počiva vojska na njej. In vendar imamo pogum upati na boljše čase. Iznanci in prognanci se bodo zopet vrnili v svoje domove. Marsikatera solza bo padla ob pogledu na njih razvaline, a Bog bo v srce vlival neodoljivega poguma in prepričanja, da bodo zopet boljše časi in da nam našega doma in našega jezika ne bo nihče jemal, nihče! —

V slovo.

(Vojni kurat Leop. Turšič.)

Po triindvajsetih mesecih sem se poslovil od lepega polka. Ločil sem se od tistih koščenih obrazov, ki so že tolikokrat gledali smrt, od tistih mišičastih postav, ki so tolikokrat kljubovale sovražniku. Tisoče kilometrov sem preromal z njimi, stotine vrhov in vodč prekoratil z njimi, z njimi obhajal marsikatero zmagovalje, z njimi občutil marsikatero grenko uro. Srce mi je glasno utripalo, ko sem se vozil mimo zadnjih polkovnih trenov, usta so mi sama od sebe šepetala molitev v slovo in blagoslov: Bog vas obvaruj, fantje! Zlata ste vredni!

Pridrdrali smo bili prek ogrskih ravnin na naš sivi Kras. Kakor da je samo še nas manjkalo... Po dolgem sem jim mogel maševati zopet na naši zemlji, in zdi se mi, da še vedno zrem pred seboj oni živi zid, ki se je bil strnil pred preprostimi oltarjem, postavljenim sredi desetorice bornih kraških koč.

Z obrazov, iz oči jim berem, kar hočejo povedati: Doma smo!...

Da, doma smo! A kje so oni bajni hrsti, ki so rasti svoj čas v polku, oni cvetoči obrazi, ki jih je bilo samo zdravje in življenje in smeh, junaki, ki bi se zagrizli v gore in jih prevrnili? Karpati so jih pogoltnili v svoje temine, vzela sta jih Dnjester in Prut, razpaljeni brežuljki Kolomeje in Horodenke so pili njihovo kri. Vi pa ste prišli sem, domov, nasledniki, posnemalci njih slavnega spomina, kakor da ste prišli obiskat mater. Pa naj bo mati vesela teh velih lic, teh šibkih prsi, teh plahih, upadlih oči? Še včeraj vam je rezala kruh in gledali ste, da je bil kos velik, danes pa že stojite z morilnim železjem ob strani, pripravljeni na obrambo teh skalnih tal, nerodovitni puščavi in vam podobnih?

Ti ljudje naj bodo kos neizmernim množicam zemlje lačnega Laha, peklen-skemu rjoventu njegovih topov? Mladeniči so, komaj odrasli šolskim klopem, in priletli močje, skrbi in bridkosti polni, ki jim skoro že smrt piše dan in uro. In vendar so junaki, preizkušeni že v mnogih borbah, udelani in trpljenju, mnogokrat pohvaljeni za svojo hrabrost; up vanje še nikogar ni varal, ki jih je spoznal do dna, in vsakdo jih je pohvalil, kdor jih je spoznal. Ni kričavosti v njih, ne objestne bahavosti in ničemurnosti; zavest neizogibne dolžnosti je gonilo, ki jih vodi do najdržnejših dejanj kamorkoli. — Taka sta Kranjec in Goričan.

Zganil se je živi zid, ko sem jim izpregovoril. Še nikdar poprej mi ni bilo srce s tako silo kot tedaj.

»Ta zemlja nosi naš pečat, naš znoj in našo kri...«

Koliko misli in hrepenenij je splahutalo tedaj pod domače krove, koliko misli in src se je oklenilo trdih in neuglajenih kraških tal, prepojenih z znojem in pridnostjo, Bog ve? Obrazi so zardeli, mišice so se napele, oči so se spogledale, dekleta in žene, ki so se bile nabrale zadaj, so zajokale. Govoril sem jim o Doberdobu in našem bataljonu, o Oslavju in Janezih, o Sabotinu in Dalmatincih, o razdrtih selih, govoril o dnehi, ki tudi njih čakajo, in poslali so mirno, udano kakor vselej.

Izza Soče so zatulili topovi, da se je stresala kamenita kraška gruda, v sinjih modrinah nad nami je v velikih kolobarjih krožil aeroplan.

Po opraviilu je pristopilo k meni nekaj Goričanov.

»Zakaj ste nam tako žalostno govorili? Sami vemo, ker smo videli na lastne oči.«

»Govoril sem vam, da sem vam sploh kaj povedal. Kaj ste videli?«

Pripovedovali so o svojih podrtih domovih, poteptanih njivah, uničenih vinogradih. Sam sem pozneje večkrat srečaval naše ljudi, ko so hodili na višave gledat razdejanja svojih krajev; povešenih, žalostnih oči so se vračali, beseda jim je

zastajala v prsih in grgrajoče prihajala na dan:

»Uničili so mi vse, naj tudi mene!«

»Meni tudi; kaj imam od življenja?«

»Še za ženo in otroke ne vem, kje so; tu doli sem jih pustil pod sv. Katarino spomladi...«

Brez moči sem jih poslušal; beseda tolažbe ni prišla z jezika. Kako bi tolažil, ko sam gledam že toliko časa gorje vojskine šibe, poslednje dni še to bornost s trudom pridobljeno, razdrto in uničeno. Premišljal sem: Strašno bo delo teh ljudi, ko pride ura maščevanja!

Tisto noč, ko je najbolj divjala sedma soška bitka, smo se preselili z višav na sv. Goro na ono stran vipavske doline. Šli smo nasproti usodnemu dnevu. V bornem, skopuškem grmičevju med ostrimi skalami so si fantje speli sotore. To je bilo bivališče za tiste dni, ko je bil polk v rezervi. Ko je bilo ponehalo grmenje bitke, se je za zameno razljudila parkrat kraška burja, kakor da bi hotela fantom razgibati kri, bodeči kraški dež, ki ji je sledil, jim je razvnel živce za skorajšnji nastop. Kakor ponavadi, so tudi tedaj hodili kopat rezervne jarke, a v par dneh že je naraščalo topovsko gromenje napovedovalo osmi krvavi dan. Poslali so jih čakati v najbližjo, prvo rezervo.

O, fantje, kako smo tedaj trepetali za vas, ko je spredaj pred nami ropotal bobneči ogenj sovražne artiljerije kakor velikansko mlinško kolo, a vi niste trepetali. Dva dni in dve noči je ropotalo kolo in se ni ustavilo niti za sekundo, a vi niste trepetali. Tudi takrat vam niso vpadala srca, ko ste skozi ta silni zapiralni ogenj navalili kakor levi na prodirajočega sovražnika in ga v ročnem metezju vrgli daleč, daleč nazaj. Marsikateri tovariš je že padel, predno ste prišli v rojno črto, a vi ste vztrajali. In ustvarili ste si s tem dan, ki se bo bliščal v zgodovini polka kot zvezda slave za vse čase. Hrabro so se držali in krvaveli tudi sosedni polki, a pred vsemi ste bili z najvišjega mesta dne 13. oktobra za posebno hrabrost pohvaljeni vi.

»A, prijatelj, s temi fanti, kamor hočeš, v nebesa ali v peklo.« mi je rekel par dni pozneje stotnik, bataljonski poveljnik. Povsod in vedno sem jih hvalil, ker jih poznam, a nikdar bi ne bil verjel, da so takli Severno od Lokvice so prekosili sami sebe.

Tri tedne pozneje so se prekosili drugič. Srce mi je igralo v veselem ponosu, ko sem že v varnem zaledju bral v uradnem poročilu drugo pohvalo: Kakor zid so stali; stojé so odvrnili sovražne napade...

»Čudotvorna moč! Odkod jo jemljejo?«

Rade se mi misli vračajo nazaj k lepemu polku, in prav razumem te fante in može šele zdaj:

»Ta zemlja nosi naš pečat, naš znoj in našo kri...«

Bog varuj še zanaprej to zemljo in junake, ki so se iz nje napili čudotvorne moči.

Junaki ob soški bojni črti.

Z bojnega polja piše nadporočnik g. inženir Albert Vedernjak, strokovni učitelj na Grmu, svoji gospej soprogji v cenzuriranem pismu z dne 30. oktobra med drugimi osebnimi stvarmi tudi sledeče vojne zanimivosti:

»...V kratkem bodeš mogoče spet čitala, da je neki nadporočnik v rezervi spet bil odlikovan z najvišjo pohvalo. Da veš, zakaj, Ti hočem na kratko opisati nekaj epizod iz zadnjih bojev, ki so za nas srečno iztekli, polentarjem pa njih korajžo precej ohladili. Seveda ni brez izgub šlo, a na laški strani jih je vsaj tri- do štirikrat več ranjenih in mrtvih bilo. A največje čudo pa je, da moja stotinja ni zgubila niti enega...«

Torej k stvari. Opazili smo pri neprijatelju neko večje delovanje, slutili in vedeli smo, da hoče poskušati svojo srečo z Bošnjaki. Tudi mi nismo spavali. Kopali smo pod zemljo kot krti, nastale so kaverne, pomnožili smo municijo in z nestrpnostjo čakali napada Italijanov. Minuli so trije, štirje dnevi, a še nič. Že smo obupavali, da si je polentar premislil vso stvar, no pa nazadnje se je pa le začelo.

Sladko sem spal; ni še ena ura minila, ko me moji telefonisti prebude. Ves zaspan nisem v prvem trenutku vedel, za kaj se gre. Čudno ni, ker cele noči ne zatisnem očesa. »Kompanie - Kommandant« mora celo noč bdeti in pridno nadzorovati vse, medtem ko si drugi lahko malo odahnejo in spočijejo. Streljanje topov me je pa takoj zbrihtalo. Napad se je začel, pa kako. Grmelo in bobnalo je kot pri največji nevihti. Ob 7. uri v jutro se je začelo! Hitro smo jo odnesli v kaverne, podal sem se na svoj »Beobachtungsstand« ter gledal in štel granate, ki so bile namenjene hrabrim branilcem soške fronte. Granate in pa, kar je še skoraj hujše, težke mine so padale ko toča po naših pozicijah. Ča-

na enem samem izmed mnogih sem ugle dal rože — rdeče nagelne.

Pot me je pripeljala še naprej, v Albanijo. Vozil sem se po rodovitni, pa do zdaj zanemarjeni zemlji, med samimi dolgi in širokimi polji koruze. Tu sem zagledal zopet grobove, zopet ob cesti, tako posamezno raztresene. Les križev jim je orumenel; na mnogih teh rumenih križih so sedeli črni vrani. In cvetja nič, prav nič. Kje se bo vzelo cvetje v deželi, v kateri ni petja? To je čudna dežela. Vasi sem videl, mnogo vasi, pa niti na enem oknu cvetja. Mnogo, mnogo vojašva tabori po tej zemlji, različni vojakji različnih narodnosti, pa še en večer nisem slišal pesmi... Samo sinoči sem čul harmoniko.

Nad mestom, kjer sem nastanjen, je hrib s staro trdnjavo na vrhu. Sredi tega hriba stoji bela hiša, nekdanja turška vojašnica, zdaj bolnišnica. Za to belo hišo je pa celo polje grobov. V vsakega teh grobov je vsajen bel, lesen križ.

Kadar imam popoldne čas, zajašem konjiča in jaham tja proti morju. Ob njem sem našel prostor, kjer sem lahko sam, čisto sam. Ob obali je mehak, droben pesek in valovi morja so tako topli, tako mehki, da je užitek dati se od njih poljubljati. Pot ob morju po mehkem pesku je dolga. Pol ure in več grem lahko, pa ne srečam žive duše. Samo morje in solnce. To čudovito morje! Če hodim ob njem, je njegovo šumenje močno, včasih divje, ježno. Če pa se vlečem ob njem v pesek, je njegovo šumenje kot mehka, božajoča pesem. Pa solnce na nebul Pri nas doma je zdaj jesen z vednim deževjem. Tu pa je solnce še ta-

ko toplo, da so valovi morja blagost človeškemu telesu in da je ležanje na mehkem pesku podobno ležanju doma za toplo pečko.

Eno popoldne sem šel daleč ob morju. Konj ob meni je stopal kot zvest pes, niti za uzdo ga nisem držal. Prišla sva do majhnega griča; morje je navalilo pesek v grič. Na drugi strani tega griča pa je ležal še manjši grič, katerega so napravile človeške roke. Vanj je bil vsajen križ, dež pa je zbrisal napis na njem. Par korakov dalje še en tak grič s križem. Dva groba ob morju. Kje je domovina teh dveh, ki počivata tu ob morju?

Še naprej od tam je majhno mesto-pri-stanišče. Samo vojak je gospodar v njem, morje pred njim je prazno; ni čolnov, ni ladij. Iz tega morja pred mestom pa štrle v nebo na dveh mestih jambora ladij. Dveh ali treh. To so križi iznad grobov, ki so na dnu morja. Da, tudi tam so grobovi.

Galicija — Soča — tirolske gore. Koliko je tam grobov, katere bi mi radi okinčali, pa jih ne moremo — ker so daleč in ne vemo zanje. Pa jih kinčajmo na drugi način!

Tam od Soče sem, kjer je zemlja posuta z grobovi naših junakov, kjer so domovi v razvalinah — od tam so prišli zdaj mnogi med vas, Begunci!

Mesto cvetja in luči — dar za begunce.

Mrtvi in živi bodo veseli tega.

Misel je to. Porojena na potu ob morju, kjer sem našel ona dva groba. P.

kal in poslušaval sem, kdaj da začujem krik ranjencev, pa ni bilo nič tega.

Najbolj so obdelovali moje desno krilo in eden moj takozvani »Stützpunkt« pred menoj. Ker ni bilo vetra, je stal nad celo mojo in tudi nad sosednimi pozicijami gost, rumenkast, zelenkast in tudi črn dušljiv dim. Mislim sem, da je »Stützpunkt« in z njim cela posadka zgubljena. To bobnajoče streljanje je trajalo do približno 12. ure dopoldne. Tedaj so se začele strojne puške kakor da bi neke vode vrela, streljanje se nam je bližalo. Znali smo, da se napad začne. Vsak je hitel na svoje mesto ter komaj čakal, da prisodi par gorkih pohlepnu polentariju. Medtem je nalahke vetrič razglašal meglo, in videli smo, kako hite Italijani proti našim žicam. Sovražni topovi so malce utihnili, potem pa začeli za nami streljati v rezerve. Sedaj so se pa naši topovi vseh kalibrov oglašati začeli. Videli smo, kako da cepajo polentariji, ki so nas napadali v štirih redih. Kateri so prišli do žic, so bili od naših bosanskih pušk ustreljeni. Ni jih dosti ušlo; še sedaj se jih vidi ležati. Ni mogoče jih pokopavati vse naenkrat. Če jim hoče kdo na pomoč, bilo je seveda dosti ranjenih, ki niso mogli iti, pa takoj začno streljati. Prepustiti smo jih morali svoji žalostni usodi. Prvi napad sijajno odbit. Pokončno stoje so momci pucali za bežečimi sovraži. Zopet začne laška artiljerija, hitro se spet vse zarije v luknje. Sledi še en napad, pa že z manjšo silo. Tudi ta je odbit. Nastala je je noč. Utrujeni Bošnjaki so pojedli svojo menažo, a še ni prišel čas odpočitka, krpasti in popravljeni smo morali, kar nam je čez dan polentar na žitnih ovirah in pozicijah sestrelil. Med delom v temni noči smo slišali grmenje topov na levi strani. Drugi dan smo čuli, da so napadali ponoči naše leve sosedne, in istotako bili krvavo zavrnjeni od Bosancev.

Dva dneva so nas še s topništvom obdelovali, a brez večje škode. Pomirili so se, a mi smo se zopet lahko odpočili, pa ne dolgo. Čez tri tedne se je spet začela ista komedija. Pa tudi sedaj smo srečno prestali ta peklenski ogenj.

Sovražniki Avstrije.

Strašna svetovna vojska je dokazala, da ima naša država v sebi vir življenja. Že ko je Marija Terezija zasedla prestol, so se izražali dvomljivci, bo li ji mogoče ostareli državi vliti novo življenje. Kljub nasprotnim inozemskim prerokbam pa ni samo monarhija prestala na zunaj najtežje preizkušnje, ampak se je tudi na znotraj v vseh narodih, ko jih je združila zvestoba do dinastije k skupnemu odporu, vzbudila trdna zavest, da spadamo skupaj, kakor smo se zgodovinsko združili. Če je Bismarck že leta 1866 dvomil, kaj naj bi postavil na prostor Evrope, ki ga izpolnjuje naša monarhija od Tirolov do Bukovine, ker bi bila vsaka druga tvorba trajno revolucionarnega značaja, velja tl tembolj dandanes po izkušnjah, ki nam jih je podala ta svetovna vojska.

V 60 letnih ustavnih bojih se je razvila Avstrija iz fevdalne v demokratično državo. Ta razvoj pa je ob enem omogočil kulturni napredek osmih avstrijskih narodov. Navzlic hrupnim parlamentarnim razpravam, obstrukcijam in demonstracijam je gospodarski in kulturni napredek avstrijskih narodov in z njim napredek avstrijske države v tej dobi nepobiten.

Predpogoj temu napredku je pa bil med drugim tudi člen XIX. državnih osnovnih zakonov, ki je zagotovil vsem narodom enakopravnost. Zato je danes vsakdo, ki hoče zrušiti ta steber državne ideje in državnega napredka — sovražnik Avstrije. Člen XIX. je in ostane za nas avstrijske narode nedotakljiva magna charta svobode.

Nevarnost je sicer, da bi kratkovidnost šovinističnih nacionalistov ravnotežje, zajamčeno v državnem osnovnem zakonu, skušala zrušiti na korist najmočnejšemu. Upamo vendar, da bodo zmagali treznejši elementi tudi med nemškimi ljudstvom, ki ne sme — da govorimo z Naumannom, pozabiti, da imajo tudi negermanski zavezniki življenjsko kri in hočejo vedeti, za kaj naj dajo svoje življenje. »Mi se bojujemo skupaj z milijoni Nemcev, ki so pripravljeni iti z nami v boj in smrt, ako jih spoštujemo in ako smejo verjeti, da bo naša zmaga tudi njihova zmaga.« (Naumann, Mitteleuropa.) Zahteve, kakor so jih formulirali nemški šovinisti nazadnje v velikonočnem programu, so za nas nesprejemljive in bodo zbudile v nemških narodih avstrijskih najodločnejši odpor. Kakor kažejo znamenja, so tudi še med nemškimi politiki razsodni močje, ki nočejo z nespretno nacionalistično politiko razdružiti in razbiti tega, kar sta združila in zedinila zgodovina in meč. Z njimi bo tudi nam mogoče sodelovati za močno, vsem narodom enakopravno Avstrijo.

Naročajte „Slovenca“!

Slovensko časopisje.

Pod naslovom »Slovenska politika v bodočnosti« piše »Slovenski Gospodar« z dne 16. novembra:

»Galiciji je obljubljena samouprava. Toda uvesti se mora zakonitim putem, to se pravi, potom državnega zbora. Ker pa je treba za spremembo osnovnih zakonov dvotretjinske večine, zato še samouprava Galicije dolgo ni dovršena stvar.

Slovenci ne moremo načeloma biti proti samoupravi Galicije, ker hočemo Slovenci in Hrvati imeti v okviru Avstrije pod vladno Habsburžanov tudi svojo samoupravno ozemlje. Zato bodo naši poslanci, ko se bo gališka samouprava zakonitim putem reševala v državnem zboru, morali glasovati za samoupravo Galicije. Predno pa bodo glasovali za gališko samoupravo, bodo morali izposlovati, da se Avstrija preuredi tako, da bo na znotraj miren razvoj posameznih narodov zagotovljen in da na zunaj Avstrija ostane neodvisna ter pravice naše habsburške vladarske hiše nedotaknjene.

Pred nami leži »Forderung der Deutschen zur Neuordnung nach dem Kriege«, to se pravi v našem slovenskem jeziku: »Zahteva avstrijskih Nemcev za preuredbo po vojski«. Med temi zahtevami se nahaja: 1. Nemška nadvlada v Avstriji, zato je treba zavedne nemške vlade in trdne nemške večine v državnem zboru; da se zadnje omogoči, se naj odcepi Galicija, Bukovina in Dalmacija. 2. Nemščina mora postati državni jezik, zato se mora nemščina vpeljati v vse ljudske šole; za otroke nemških uradnikov se morajo povsod ustanoviti nemške šole; šole nemških narodnih manjšin se smejo ustanoviti, ako zaprosijo za tako šolo stariši, ki stanujejo v občini že deset let, ako dokažejo za 50 let nazaj, da bi tako šolo obiskovalo vsaj 50 otrok in da 4 km naokoli ni nobene šole z zahtevanim učnim jezikom. 3. Nemcem se mora narediti prosta pot do Adrije; v to svrhu se morajo okrepiti nemški otoki v južnih kronovinah, ustvariti se morajo močna nemška opirališča na železničnih progah, ki vodijo k morju, mesta v prometni službi se morajo zasedeti z nemškimi uradniki, naseljevati se z Nemci. 4. Tudi pri uradništvu mora dobiti vodilna vloga nemškega naroda primeren izraz, in se morajo prevladajoči drugonarodni uradniki odpraviti. 5. Vojaška, politična in gospodarska združitev z Nemčijo.

Nam Slovincem in Hrvatom je po teh izvajanjih pač jasno, kaj morajo naši ljudski zastopniki zahtevati, predno se da Galiciji zakonitim putem samouprava: 1. Vsi narodi v Avstriji so enakopravni; 2. Član XIX. osnovnih zakonov o jezikovni ravnopravnosti v uradu in šoli mora ostati nedotakljiv; 3. vsakemu narodu se mora zagotoviti v okviru monarhije narodni in gospodarski razvoj; 4. Avstrija mora ostati vojaško in politično popolnoma samostojna, pravice vladarske hiše Habsburžanov nedotaknjene; 5. katoliška vera je vera avstrijske države in so ji vsled tega dovoljene posebne predprave.

Tretjina od 516 poslaniških mest je 172. Nenemških poslancev brez Nemcev in Poljakov je 199, zato je dvotretjinska večina nemogoča, dokler niso skupne zahteve nemških narodov v Avstriji izpolnjene.

Zato gledamo z zaupanjem tudi v bodočnost. Glavo po konci, veselja do življenja ne smemo izgubiti.

Odlikovano slovensko junaštvo.

Z bojišča smo prejeli:

V dolgotrajni bojni vihr svetovne vojske pokazali smo tudi Slovenci našo moč, našo globoko vdanost cesarju in domovini, pokazali našo vzdržnost, neutrujenost in junaštvo. V dveh letih težke vojske so se borili junaški naši fantje in močje na vseh možnih bojiščih, na najgroženejših točkah in povsod pokazali svoje junaštvo in neustrašenost, posebno pa še, če se je šlo napram izdajalskemu, zavrattnemu Lahu.

Blagovolite, prosim, objaviti v »Slovenca« odlikovanja naših fantov pri 20. lovskem bataljonu. V septemberskih bojih si je marsikateri zaslužil najvišje odlikovanje, seveda marsikateri izdihnil tudi junaško svojo dušo.

Odlikovanja: Pri 20. lov. bat. za septembere boje so dobili: srebrno hrabrostno svetinjo prve vrste: Poročnik v r. Jožef Bula, podlovca Štebih Janko, Franc Weis; srebrno hrabrostno svetinjo II. vrste: nadlovce Alojz Hrovat (ima zdaj vse razen zlate), lovec Anton Kuharič, podlovci Franc Cagran, Franc Marinc, Martin Uranjek, Žagar Jože, četovodje Mile Gavrilovič, Franc Pirc, podlovce Jožef Kadunc, lovci Janez Lapanja, Martin Černuta, Kovačič Ant., Janko Mastnak, Martin Puškič, Janko Marinič; bronasto hrabrostno svetinjo: praporščak Janko Lah, podlovce Anton Hudovernik in Mihael Tintar, Srenjšek Franc, Mlakar Franc, Janez Hrovat, Smrečnik Ciril, Franc Medved, Jakob Banič.

Ameriške novice.

(Izvirno poročilo »Slovenca« iz Amerike.)

Največja slovenska župnijska šola v Združenih Državah se nahaja v Clevelandu. V to šolo se je vpisalo za šolsko leto 1916 — 1917 nad 1500 otrok. Poučuje v tej šoli 19 uč. sester De Notre Dame.

V soboto dne 12. avgusta t. l. je bila v Clevelandu poleg slovenske cerkve sv. Vida ustreljena na ulici 17 letna Anica Zlindra. Ustrelil jo je oženjeni Jos. Jazbec, ki ima v Clevelandu ženo in dva otroka. Zakaj jo je ustrelil, še ni znano. Predpotočnik pride začetkom meseca oktobra 1916.

V Cleveland je dospel pred par meseci »jugoslovanski romar« dr. Niko Zupanič. Priredil je več zborovanj, na katerih je sramotil javne faktorje kranjske dežele. Tako je napadel dr. Lampeta, ker ga ni protežiral za kustosa deželne muzeja v Ljubljani. Pravil je, da je bil edino on zmogel za službo ravnatelja v muzeju, pa ga ni deželni odbor sprejel. Klobasal je še večkrat te in enake stvari na shodih, ki so bili »sijajno« obiskani. Na takih shodih se je včasih našlo tudi do 20 ljudi. Vsled njegovih lepih izrazov ga je clevelandska »Sloga« primerno podučila olike. Na shodih je tudi navduševal ljudi, da naj kaj prispevajo v denarju za napredek »Slov. Lige«. Nameraval je obiskati slovenske naseljence v Clevelandu po hišah in jih odrediti za kak dolar, če bi se mu dali. V ta namen je razglasil v »Clev. Ameriki«, da bo obiskoval Slovence in jih navduševal za narodno stvar. Clevelandska »Sloga« pa je ljudi opozorila, da naj pred tem »jugoslovanskim romarjem« stisnejo žepe in naj mu svetujejo, naj gre delat v tovarno, kjer je dovolj dela, posebno pa za njega, ki je precej močan. To pa ga je ujezilo, da je takoj sklical shod, kjer je zabavljaj čez duhovnike, da se je kar bliskalo. Ker je sprevidel, da v Clevelandu Slovenci niso tako neumni, je pobral šila in kopita in šel v Chicago, kjer je dosegel isti uspeh kakor v Clevelandu. Ker se mu je že samemu vse skupaj preneumno zdelo, je dal v list »Clev. Ameriko«, da je dobil pismo jugoslovanskega odbora v Londonu, da se mora vrniti, da se udeleži velikega in važnega zborovanja v Londonu, Parizu in Rimu, kjer bo protestiral in zahteval od italijanske vlade, da ista nemudoma ukaže svojim vojakom, da se morajo odstraniti iz Gorice in da ne smejo več dalje prodirati v slovenske kraje. (Ko bi Vam mogel popisati smeh, ki je nastal vsled tega neumnega pisanja!) Nato je naprosil tiste tri ljudi, ki se imenujejo »Slovenska Liga«, da naj mu dajo oni kaj denarja, ker drugače bo Jugoslovanski odbor v Londonu propadel. Ti ljudje so se ga usmili in mu dali 1000 dolarjev, katere so nabrali za »Ligo«. Predno je odšel iz Clevelanda, si je priredil sam sebi banket in povabil še nekaj Hrvatov, Srbov in Slovencev. Banket je plačal in naročil sam, v angleške liste je na napisal cele kolone o banketu in pristavil opazko, da so mu banket priredili trgovci. Tistega pa seveda ni napisal, kako je iskal dekle, ki bi mu hotela dati v slovo šopek cvetic. Naposled je dobil dekle, ki bi mu dala ob odhodu šopek, pa menda ni imela denarja, da bi si kunila rože, jih je pa kar on kupil, in ji naročil, naj mu jih da, ko bo hotel zapustiti dvorano. In tako se je tudi zgodilo. Rože si je kupil sam, da mu jih je podarilo neko dekle. Si pač lahko mislite, kako je bil to lep in glnljiv prizor. Na tem banketu je klatil o velikem uspehu, ki ga je imel v Združenih državah. Le na nekaj se je izgovarjal. Namreč ko bi mu »Sloga« ne delala tolikega nasprotstva, bi imel še veliko večji uspeh. Dr. Zupaniču pa kličemo: »Good by!«

»Clevelandska Amerika«, to se pravi, urednik L. Pirc in lastnik te lažnive »tete« E. Kalis sta vložila proti tiskovni družbi »Sloga« in proti glavnemu uredniku tega lista Rev. Anton Berku tožbo in sicer proti vsakemu za znesek 25.000 dolarjev. To je že lepa vsota: 50.000 dolarjev in bi dobro teknilo »Slovenski Ligi«.

Grozna vročina je vladala letošnje poletje v Združenih državah, posebno pa v Clevelandu. Vsaki dan je umrlo 20 do 50 otrok in večje število odraslih.

V slovenski župni cerkvi sv. Vida v Clevelandu se je vršila 15. oktobra t. l. sv. birma. Ta dan je prejel zakrament sv. birme nad 200 slovenskih otrok.

S prvim oktobrom se je podražilo v Združenih državah razno blago; tako n. pr. so peki podražili kruh. Štruca, ki je veljala prej 5 centov, stane sedaj 6 centov, poleg tega je pa še malo manjša. Nadalje so podražili tovarnarji čevljev čevlje za 35 odstotkov. Mlekariji so podražili mleko za en cent pri steklenici. Vsa ta draginja nastaja vsled evropske vojske. Razne trgovske zbornice so vložile pri vladi Združenih držav oster protest, ker vlada pripušča, da se razni poljski pridelki izvažajo na Angleško in Francosko, tukaj pa morajo ubogi delavci plačevati živčev, ki ga neobhodno potrebujejo, za višjo ceno.

K vestem o Wilsonovih mirovnihih namerah.

Glasom zadnjih vesti se je ameriška vlada res odločila, storiti energične korake za upostavo svetovnega mira. S tem bi se bila torej Sv. stolica pridružila druga najbolj poklicana velika moč v njenem neutrudnem prizadevanju za mir. Tako bo našla mirovna akcija Benedikta XV. zelo srečno in potrebno dopolnitev. Sv. oče razpolaga z največjo moralno avtoriteto, ki je v državah, katere slone na krščansko-monarhičnem načelu, tudi vir politični avtoriteti. Vendar je pa gotovo, da v sedanjem materialističnem času industrija in svetovna trgovina, ki sta zelo vdeleženi na vzrokih in nadaljevanju vojne, nimata nikakih zvez s to najvišjo moralno avtoriteto. Zato je moralna avtoriteta sv. očeta izredno važna, v kolikor pridejo v poštev pretežno krščanski narodi. Nasprotno pa prihaja za borzo in veliko industrijo, ki neposredno dobavlja vojna sredstva, zelo v poštev stališče Severne Amerike. Kajti Severna Amerika je največja narodnogospodarska moč na svetu ter ima zato tudi največji vpliv na kroge, do katerih ne sega moralna sila papeževa. Ako se torej združita v prizadevanju za mir največja moralna in največja gospodarska moč, smemo upati, da trud ne bo zaman.

Mirovni glasovi.

Nevtralno časopisje se zelo peča možnostjo, da se prično mirovna pogajanja. »Baseler Nachrichten« pravijo, da se ne bo sklenilo premirje pred mirovnimi pogajanj, pač se pa bo, ko se bodo velesile nekoliko približale ena drugi. Baje bi Nemčija Belgijo izpraznila, če bi ji jamčili, da bo Belgija v bodoče prijazna Nemčiji. Tudi Francijo bi izpraznila, a proti ugodnostim v naselbinah. List sodi, da bodo vprašanja naselbin najbolj ovirala mirovna pogajanja. »Zür. Ztg.« opozarja na Asquithov izrek: Kdo more bolj želiti miru kot mi, in pravi, a vse kaže, da se odpira pot miru. »Leipziger Neueste Nachrichten« izražajo v daljšem članku bojazen Vsemcev, če bi Nemčija izpraznila Belgijo, češ, da bi Angleži skozi Belgijo vedno ogrožali Nemčijo in pravijo, da če se izprazni Belgija, bi to pomenilo poraz Nemčije. »A Village« pa priporoča, naj se poročila o Wilsonovih naporih glede na mirovna pogajanja previdno prešojajo.

K V. avstrijskemu vojnemu posojilu.

V seji prigledne komisije za državne dolgove, v kateri so razpravljali o izdaji V. vojnega posojila, je poudarjal finančni minister, kako trden je avstrijski državni kredit. Odkrito in brez pridržka je govoril o bodočem gospodarskem položaju naše države, iz česar smemo sklepati, da čuti naša finančna uprava trdna tla pod nogami in vé, da ji bo mogoče državno gospodarstvo voditi krepko nakvisku.

Tod in tam se sliši namigovanje, češ, da se bodo prej ali slej znižale obresti za sedanja vojna posojila. Take izmišljene, neutemeljene govorice pač ne bodo zavedle nobenega zavednega Avstrijca.

V. avstrijsko vojno posojilo bo nudilo podpisovalcem enako velike koristi in ugodnosti, kakor vsa prejšnja. Tudi topot se izda v dveh oblikah: kot 40 letno, davka prosto, 5½ odstotno amortizirano državno posojilo in kot 5½ odstotno, davka prosto vračljivo posojilo na državnozakladne liste s 5½ letnim rokom do 1. junija 1922. Pričakovati je, da bo večina podpisovalcev tudi sedaj dala prednost 40 letnemu amort. posojilu, kakor se je to zgodilo pri četrtem vojnem posojilu. Subskripcijska cena za ta vrednostni papir znaša 92,50%, o čemer se ne sme pozabiti, da se ta znesek še zniža, ker se podpisovalnice na korist podpisovalcem odpovedo proviziji. 5½ letni državnozakladni listi se izdajo po kurzu 96,50%, od katerega zneska se istotako odbije nagrada podpisovalnic.

40 letno državno posojilo bo donosalo naslednji dobiček: Ob delnem vračilu: 1922. leta 7,31%; 1926. leta 6,66%; 1928. leta 6,51%; 1931. leta 6,36%; 1936. leta 6,22%; 1941. leta 6,14%; 1946. leta 6,09%; 1951. leta 6,05% in končno 1956. leta 6,03%. Iz tega se vidi, da znašajo obresti tudi ob zadnjem izplačilnem roku še nad 6%, kar je pač nad vse lep dobiček.

V 5½ letih vračljivi 5½ odstotni državni zakladni listi donosajo 6¼ obresti. Vojno posojilo je v obeh oblikah vsakega davka prosto.

Podpise na V. vojno posojilo sprejemajo predvsem c. kr. poštahranilnični uradi, vse državne blagajne in davkarije, potem banke, hranilnice, menjalnice, kreditne družbe itd., kjer dobe podpisovalci tudi vsa mogoča podrobna obvestila o vplačilu, obrestih, donosnosti ter sploh vsa potrebna pojasnila.

Rumunska bojna črta pri Predealu prebita.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 17. novembra. Uradno: Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Karla. Avstrijske in nemške sile so predrle sovražne črte vzhodno predealske ceste. V severni Vlahiji je tudi sicer položaj popolnoma ugoden. Včeraj so tam zopet ujeli nad 2000 ujetnikov. Pri Soosmezš so pridobili Bavarci Runcul Mare. Nadaljuje se boj za višine, ki leže jugovzhodno prelaza Tölgyes. Rusko topništvo je v gozdnih Karpatih mestoma Hivahno delovalo.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega. Nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 17. novembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Med morjem in Karpati so se le malo bojevali.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Karla.

V gorovju Gyergyő na višinah vzhodno doline Putna se je Rus žilavo upiral našim napadom. Že večkrat preizkušeni bavarski rezervni pešpolk št. 19 je na meji vzhodno Kezdývasarhely z naskokom vzel Runcul Mare in ga držal proti močnim napadom. Nemške in avstrijske čete so vlomile zahodno predealske ceste v rumunsko postojanko. Čete, katerim poveljuje generalni poročnik Krafft von Dellmensingen, so med prodiranjem južno prelaza Rdečega stolpa, med včerajšnjimi boji zopet odvedle v zaledje 10 ujetih častnikov in nad 1500 mož. Na ostalih mestih erdeljske bojne črte so poleg navedenih ujeli nad 650 Rumunov. Čete poročajo, da se rumunsko prebivalstvo udeležuje bojev.

Balkansko bojišče.

Pri Silistri so s topovi živahnejše streljali kot prejšnji dan.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Rumunsko uradno poročilo.

16. novembra. Na zahodni meji Moldave je sovražnik večkrat brez uspeha napadel. Ujeli smo 90 mož in zaplenili dve strojni puški. Na meji severno Mungeni do doline Prahovo nevažni boji, streljalo se je tudi s topovi. Pri Dragoslavelah je sovražnik besno, a brez uspeha napadal. Vrgli smo ga z velikimi izgubami zanj. V dolini Alute besni boji. Naše čete so se umaknile na levem bregu proti Areful Radacinești. Na desnem bregu smo svoje postojanke držali. Pri Jiu so se umakale naše čete proti Capaciosi, jugovzhodno Turgujma. Pri Črni boji poizvedovalnih čet in slab ogenj s topovi. Ob celi Donavi slab ogenj s topovi in boji pehote. V Dobrudži se ni nič izpremenilo.

Zarota proti rumunskim voditeljem strank.

»Petit Parisien« poroča: V Rumuniji so zasledili zaroto na življenje Bratianua, Take Jonescua in na Filipescua, ki je že medtem umrl. Zaroto so vodili odvetniki. Proti zarotnikom se bo v kratkem izvedla razprava pri sodišču.

Rusko uradno poročilo.

15. novembra. Zahodno bojišče. Naše čete so napadle pri Narajevki v okolici višin vzhodno vasi Lipnica Dolna; sovražnika so pregnale iz naših jarkov, ki jih je bil zasedel na obeh straneh ceste južno vasi Slaventin. Privredli smo ujetnike in dve strojni puški. Sovražni protinapadi niso uspeli.

Rumunsko bojišče. Erdeljsko: Severno in južno doline Oitos so napadli Rumuni in vrgli sovražnika; ujeli so več mož in zaplenili tri strojne puške. V dolinah med Tergului in Jiu je sovražnik še dalje trdovratno napadal. Sovražniku, ki je ojačen z novo došlimi nemškimi četami, se je posrečilo, da je na nekaterih mestih rumunske čete potisnil nazaj. — Iz Dobrudže se nič važnega ne poroča.

Položaj na Erdeljskem sijajen.

General pehote pl. Arz je izjavil vojnim poročevalcem, da je položaj na erdeljskem bojišču sijajen in da je Erdeljska zavarovana. Škode sovražnik Erdeljski ni napravil velike, če se pomisli, da sta se valili dve veliki armadi sem in tja. Vojska proti Rumuniji se nadaljuje po načrtu. Po vojni

napovedi so se čete načrtno umaknile; vpad Rumunov me ni presenetil. Niti en dan se nisem razburjal. Vedeli smo, kako bo izpadlo. Naše odredbe se bodo v poznejših časih boljše presojale. Položaj je sijajen in s popolnim zaupanjem gledam v bodočnost.

Resen položaj Rumunije.

Basel. Vse brzobjavke, ki prihajajo iz Bukarešte, dokazujejo, da se položaj ni izpremenil. Nemci in Avstriji neprestano pritiskajo na severni rob Vlahije z vedno večjo besnostjo in ogrožajo Rumunijo.

Stockholm. Iz Jassyja se javlja: Položaj Rumunije je zelo resen; nova ofenziva osrednjih velesil v odseku Jiu postaja vsaki dan hujša in postaja Rumuniji vedno bolj nevarna.

Stockholm. Iz Jassyja se javlja: Položaj Rumunije je zelo resen. Operacije so naperjene proti Campolungu in Sinaiji. Rumuni se morejo zanašati le še na to, da pridejo pravočasno ruske pomožne čete na pomoč. Če bi sovražnik vdrl na planoto, bi postala Rumunija bojišče druge vrste, ker bi postala važnejša ruski bojni črti.

Kronski svet v ruskem glavnem stanu.

»Novo Vreme« poroča, da bo v kratkem zboroval v glavnem stanu nov, zelo važen kronski svet. Razpravljali bodo o vprašanjih, ki se tičejo rusko-rumunskega bojišča. Sklepali bodo, kako bi zadržali Mackensenovo in Falkenhaynovno prodiranje v Rumuniji in v Dobrudži. Kronskega sveta se bodo udeležili ruski in rumunski generali in francoski general Berthelot.

Angleži o položaju v Rumuniji.

Rotterdam, 17. novembra. »Times« pišejo o položaju Rumunije: Rumuni niso nadaljevali svojih napadov na moldavski bojni črti, ki so jih pred tremi dnevi napovedovali v Bukareštu; Rumuni se nasproti celo umikajo. Čete osrednjih velesil napadajo zdaj eno, zdaj drugo dolino. Vse izpremembe v zadnjem tednu in prej so koristile sovražniku. Falkenhaynovne čete so z zahoda in vzhoda prekorčile mejo. Sovražnik je od vrha prelaza Vulkan 20 km, od vrha prelaza Rdečega stolpa 25½ km, od vrha prelaza Törzburg 27 km in od vrha prelaza Predeal 8 km navzdol, in sicer na rumunskih tleh. Rumuni so izvzemi predealskega poraza v svojem poročilu 14. t. m. priznali, da so se morali umakniti.

Italijani o rumunski vojski.

Milan, 16. novembra. »Corriere della Sera« javlja preko Pariza, da vsa poročila opozarjajo na vedno močnejši pritisk sovražnika na Vlahijo in da se Rumuni umikajo. Severovzhodno Campolunga so se Rumuni pač upirali več časa, kakor se je pričakovalo, a sovražnik je prodrl na levem bregu Alute 30 km daleč do vasi Salatrucelu; od tam v mesto Rimnik je le še 10 km hoda. Na desnem bregu Alute, kjer je več ovir, se bore že 25 km južno meje. Še resnejši je položaj v dolini Jiu, kjer so se morali Rumuni umakniti v drugo črto, ki so jo zgradili najbrže 35 km od meje, da branijo mesto Tergu-Jiu.

Rusija se pripravlja za vojsko 1917.

Berlin, 17. nov. Z ruske meje se poroča: Rusko vojno ministrstvo se je pričelo pripravljati za vojsko 1917. Letnik 1898. je že vpoklican. Polovico tega letnika bodo prihranili za spomladansko ofenzivo.

Umor škofa v Moskvi.

Stockholm, 17. novembra. V Moskvi je tolpa, ki je v službi ohrane do smrti pretepla škofa staroverske ruske cerkve Mihaela.

Sovražni letalec metel bombe na Monakovo.

Monakovo, 17. nov. (K. u.) Vojno ministrstvo javlja: Danes opoldne okoli 1. ure je priletel nad Monakovo sovražni letalec, ki je vrgel sedem bomb. Škode na blagu je le malo; človeških žrtev ni. Letalec je odletel proti zahodu.

Požar v Arhangelsku.

Sedem parnikov razstreljenih. — 37 skladišč uničenih. — Škode 11 milijonov rub. Stockholm, 17. nov. Ruski list »Arhangelsk« poroča: Na torek zvečer je prebudil mesto strašen pok. Kmalu na to so videli velikanski plamen, ki je zagril skoro celo pristanišče. Kakor da bi bil dal kdo znamenje, je četrt na 7. uro zletelo v zrak sedem parnikov, ki so pripeljali v arhangelsko pristanišče strelivo. Razstrelba je bila tako silna, da so leteli železni kosi ladij 700 metrov daleč. Pristanišče je bilo nekaj minut podobno ognjeniku, kadar bluva ogenj. Z zemlje je izginilo brez sledi 37 skladišč. Škode cenijo na 11 milijonov rub. Mrtvih je veliko, nevarno ranjenih je 763 oseb; a pod razvalinami se še žrtve nahajajo. Pristanišče so zaprli.

Arhangelsk je glavno rusko pristanišče v Ledenem morju. Ker je sedaj Vzhodno morje zaprto, je Arhangelsk edino evropsko pristanišče, s katerim Rusija lahko razpolaga. Mesto leži ob izlivu Dvine v Belo morje, ustanovljeno je bilo 1. 1584. in šteje 25.000 prebivalcev.

Poljska.

Rusija namerava anektirati vzhodno Galicijo.

Iz Košana se poroča: Ruska vlada namerava, da odgovori na proglašitev kraljevine Poljske, anektirati vzhodno Galicijo.

Poljska armada.

Stockholm, 17. nov. V »Novoe Vremja« izvajajo poveljnik poljskih legij na Ruskem, da bo nova poljska armada, ki se bo borila v zvezi z osrednjima velesilama, štela najmanj 700.000 mož.

Boji v okolici Bitolja in ob Črni.

V okolici Bitolja in ob Črni se bojujejo noč in dan. Bolgarsko-nemška armada brani svoje postojanke z nezlomljivo odločnostjo in zadržuje sovražnika neverjetne izgube. Uradna poročila pravijo, da ob Črni vsak meter zemlje stane življenje enega Srba. V tem smislu je treba vzeti opustitev bolgarsko-nemških postojank Tepave in Cege. Pozabiti se pa ne sme, da sovražnik nadaljuje svoje operacije z vso svojo silo in z brezglednim topovskim ognjem in da južno od Bitolja najljutejše napada z množicami.

Sofijski merodajni vojaški krogi smatrajo napade pri Bitolju za resne, so pa glede na izid popolnoma mirni. Glasilo vojnega ministrstva piše k tem bojem: Naš obrambni boj v Macedoniji je dosegel svoj cilj: izmučiti sovražnika. Čim pogostnejši bodo srbski, ruski, francoski in angleški napadi, tem ugodnejše je to za našo stvar. Naša macedonska obrambna črta je podobna mlinu, ki počasi melje sovražnika. Ne pretiravamo, če na podlagi zanesljivih uradnih poročil rečemo, da je sovražnik v Macedoniji na mrtih, ranjenih, bolnih in ujetnikih izgubil več, kot pa odgovarja moči naše cele obrambne armade.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 17. novembra. Veliki glavni stan:

Med jezeroma Malik in Prespa na zahodnem robu bitoljske planote in na višinah severovzhodno Cegla (v ovinku Črne) smo odbili nove močne napade čet sporazuma.

Prvi generalni kvartirni mojster:

pl. Ludendorff.

Francosko balkansko uradno poročilo.

16. novembra. Angleži so vzeli pri Strumi s sijajnim bojem vas Kakaraka na vzhodnem bregu Tahinskega jezera. Kljub dežju in snegu je pri Črni naša ofenziva zmagovito napredovala. V ovinku reke je bila bitka skrajno besna. Protinapadi Nemcev in Bolgarov ponoči od 14. na 15. niso v nobenem mestu naše ofenzive zavrnili; za sovražnika je bila moreča; ujeli smo 400 Nemcev. Francosko-srbske čete so izrabljajoč svoje uspehe severno Tepapeja napredovale proti Jaratoku. Sovražnik je vsled učinka naših topov in radi besnega pritiska naše pehote popustil ponoči svoje postojanke, ki jih je bil tekom več mesecev močno utrdil. Francosko-ruske čete, ki so zasledovale sovražnika severno Kenali, so dosegle desni breg Kire, 6 km južno Bitolja. Zasedli smo vasi Babjant, Torodjin in Vološino.

Nove italijanske čete v Solunu.

Italijanski listi poročajo, da so prišle v Solun nove čete.

Grška.

Grška zbornica.

Kolin, 17. novembra. Iz Aten poročajo: V zbornici je navzočih 120 poslancev. Tribune so prenapolnjene. Ko je metropolit odmolil, je Zambros prečital odredbo o otvoritvi zasedanja. Predsednik je izjavil, da se bo zbornica sešla, ko bo doseženo postavno število. Poslanci so se razšli z burnimi aklamacijami na kralja, ustavo in narod. Zbornica je odgodeča na nedoločen čas.

Vedno nove zahteve entente.

Francoski vojni minister je izročil grškemu vojnemu ministru spomenico, ki zahteva, naj dovoli grška vlada sporazum uporabo železnice, izroči naj del topov, izžene naj osebe, ki so na sumu, da so nemški agenti, in da sporazum zasede nevtralni pas, ki loči staro in novo Grško. Milanski listi poročajo iz Aten, da je izrazil francoski vojni minister Roques, da so Venizelisti že poslali en polk solunski armadi in da že oborožujejo drugi polk. Končno je napovedal, da bo zmagovito sporazumu odločila velikanska bitka bodočo spomlad.

Poslaniki osrednjih sil v Atenah.

»Novoe Vremja« poroča iz Aten: Poslaniki osrednjih sil bodo v najkrajšem času izgnali.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 17. novembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta kraljeviča Rupreta Bavarskega.

Na obeh bregovih reke Somme so se razvili od časa do časa zelo močni boji s topovi. Angleži so proti večeru napadli Beaumont, napadalni pripravljali ogenj se je razširil tudi na južni breg reke Ancre. Napad se je izjalovil ravnotako kakor nočni napad zahodno Le Sars. Pri poti Fleurs—Thillois je polk gardnih grenadirjev zaplenil 5 strojnih pušk, ko je čistil neko angleško gnezdo. Napadi Francozov na obeh straneh črte Sailly-Saillisset niso napadali ničesar pridobili. Letalci obeh strank so podnevu in ponoči Hivahno delovali.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Francosko uradno poročilo.

16. novembra ob 11. uri ponoči. Pri Somme so naše čete z živahnim protinapadom pregnale sovražne oddelke, katerim se je bilo posrečilo, da so se vstale v nekaterih hišah severozahodno Saillizela. Pri Ablaincourt se topniški boj živahno nadaljuje. Sicer je bilo podnevi povsod mirno.

Zračna vojska. Voznik nekega našega letala je prisilil 15. novembra neko sovražno letalo, da se je moralo izpustiti na tla.

Belgijsko poročilo. Z belgijske bojeve črte se nič posebnega ne poroča.

Borba ob Ancre.

Wolffov urad poroča: Angleži in Francozi imajo po 138 bojnih dnevih nad 600.000 mož izgub. Kljub tem velikanskim izgubam so njihovi uspehi le malenkostni. Glavni sunek proti višinam Serre in cesti Serre—Mailly se je izjalovil po srditem boju moža z možem. Angleži so zastavili tu najmanj 7 divizij. Po srditih pobližnjih bojih za posamezne jarke se jim je posrečilo po 12 dnevem sipajočem ognju popolnoma razstreljeno postojanko vtisniti. Pa so se že pri Grandcourtu morali ustaviti.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 17. novembra. Uradno:

Nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

16. novembra. Na tridentinski bojni črti je nastopalo topništvo. Naši topničarji so obstreljevali sovražna krdela čet in voz, ki so se premikala v odseku Adiske doline in v kotlini zgornjega Astica. V Karnijo so vpadala sovražna letala, ki so obstreljevala kolodvor Per la Carnia, a škode niso povzročile. Pri prekopi Ferro sta dve bombi, ki sta padali na Maggio Udinese, ubili dve in ranili tri ženske. Na višini Sv. Marka vzhodno Gorice so naše čete v varstvu mogočnega zapiralnega ognja topov zasedle jarke, ki so jih bile dne 14. novembra izpraznile. Ponoči je poizkusil sovražnik besen presenetljiv napad, katerega smo popolnoma odbili.

Na Krasu je delovalo topništvo. V odseku Hudega loga so popravile naše čete s prodiranjem kos bojeve črte. Nekaj vojakov so ujele v malih praskah in se polastile dveh metalcev min. Sovražna letala so vrgla nekaj bomb na Dol, a škode in žrtev ni.

Priprave za novo laško ofenzivo.

»Neue Züricher Ztg.« poroča iz Milana: Znatne množice izvežbanih vojakov iz različnih garnizijskih mest so odšle na bojišče. Z bojišča došli vojniki poročajo o znakih nove ofenzive. Vse kaže, da se bo topot odmor do začetka novega sunka skrajšal. Dalje poročajo s fronte došli vojniki o intenzivnih pripravah za novo ofenzivo na južnem Krasu. »Popolo d' Italia« prinaša poročilo o položaju na bojišču, ki opisuje velike povodnji, vsled katerih morajo laške čete veliko trpeti, večkrat so do vratu v vodi.

Plaz prinesel laško patroljo pred naše postojanke.

V dolini Ampezzo se je utrgal plaz, ki je odnesel seboj večjo laško patroljo in jo prinesel do naših postojank. Naše čete so hotele takoj pričeti z rešilnimi deli, pa je to preprečil ogenj iz italijanskih strojnih pušk. Tako so morali Italijani do krivdi lastnih tovarišev umreti.

ti. Plaz je zasul tudi dva moža naših obmejnih čet.

O zračnem napadu na Padovo
poroča »Secolo« 17. t. m.: Dozdaj so našli pod razvalinami 90 mrtvih žrtev zračnega napada minule sobote. Kardinal državni tajnik Gaspari je brzojavil: Sv. oče, ki graja obstreljevanje in usmrčenje nedolžnih žrtev s katerekoli strani, pošilja rodbinam žrtev 10 tisoč lir, molji zanje in jim podeljuje apostolski blagoslov. Svobodomiselnost časopisja najskrajnejše levice se zelo jezi nad to brzojavko in pravi, da se sv. oče odkrito zavzema za osrednje velesili. Pri pogrebu žrtev je govoril minister Bisolatti, ki je na pokopališču govoril proti poizkusom »surovega« sovražnika, da preplaši Italijane.

Obsojeni prijatelji miru.
Lugano, 17. novembra. (Kor. ur.) Vojno sodišče v Rimu je tajnike in članke socialističnih organizacij v Rimu radi poskusa vprizoriti protipatriotično agitacijo za mir obsodilo na 5 oziroma 6 let ječe.

Pariški posveti.

Curih, 17. nov. (K. u.) Laški listi poročajo iz Pariza, da so se razgovori zastopnikov vlad in generalnih štabov že včeraj končali. Znani zastopniki vlad s Tittonijem, dalje poslaniki Anglije, Rusije, Italije, Japonske, Srbije, Belgije in Rumunije so imeli posvetovanje sami zase v Parizu, zastopniki generalnih štabov pa v francoskem glavnem stanu; imeli so pa skupno končno sejo. Doslej je še tajno, o čem so sklepali in kaj so sklenili.

Vojaske vesti.

Izgube 55. pešpolka.
(Iz seznama izgub št. 436.)

Mrtvi: Inf. Batič Alojzij, 4. nad. s., Črniče, 1895 (29./7. 1915); inf. Bavec Alojzij, 4. nad. s., Stari trg, 1887 (31./7. 1915); inf. Brezigar Marij, 3. nad. s., Podgora, 1891 (29./7. 1915); inf. Brič Josip, 4. nad. s., Dornberg, 1895 (29./7. 1915); inf. Čresnar Martin, 1. nad. s., Konjice, 1897 (14./8. 1915); inf. Dekleva Rupert, 3. nad. s., Vremski Britof, 1895 (2./7. 1915); inf. Fortuna Ivan, 3. nad. s., Dekani, 1887 (17./6. 1915); inf. Gulj Ivan, 2. nad. s., Kobajla, 1880 (15./6. 1915); inf. Hribar Šimen, 4. nad. s., Velikovec, 1879 (8./5. 1915); inf. Hrovatin Ivan, 3. nad. s., Osek-Dutovlje, 1895 (14./6. 1915); inf. Jast Andrej, 2. nad. s., Križ, 1895 (15./6. 1915); inf. Jug Ivan, 4. nad. s., Volče, 1895 (1./8. 1915); inf. Kastelec Josip, 2. nad. s., Semič, 1895 (29./7. 1915); inf. Klanjšček Rudolf, 4. nad. s., Bate, 1895 (29./7. 1915); inf. Knez Franc, 1. nad. s., Trst, 1868 (18./5. 1915); inf. Kokalj Alojzij, 2. nad. s., Kamnik, 1878 (10./6. 1915); inf. Kranjc Rudolf, 1. nad. s., Grachovo, 1882 (15./6. 1915); inf. Kraševac Ivan, 3. nad. s., Stari trg, 1895 (14./6. 1915); inf. Martinjak Jos., 2. nad. s., Cerklje, 1891 (23./8. 1915); inf. Mele Matija, 1. nad. s., Cerklja, 1893 (22./8. 1915); inf. Milanič Alojzij, 1. nad. s., Vojsčica (29./8. 1915); inf. Okroglič Anton, 2. nad. s., Kal, 1888 (6./6. 1915); inf. Pavlin Rafael, 4. nad. s., Gorica, 1895 (23./10. 1915); inf. Podgornik Ivan, 4. nad. s., Črni vrh, 1890 (30./7. 1915); inf. Presen Stefan, 2. nad. s., Ajba, 1888 (10./5. 1915); inf. Primožič Ivan, 3. nad. s., Renče, 1890 (25./3. 1915); inf. Ribič Rudolf, 1. nad. s., Ptuj, 1891 (15./6. 1915); inf. Rožič Matija, 1. nad. s., Črnomelj, 1881 (29./7. 1915); inf. Senikar Jan, 2. nad. s., Polhov Gradec, 1915 (29./7. 1915); inf. Sever Anton, 2. nad. s., Ljubljana, 1895 (2./7. 1915); inf. Škrabar Anton, 2. nad. s., Trojane, 1895 (17./6. 1915); inf. Svetina Josip, 2. nad. s., Dane, 1882 (5./7. 1915); inf. Trele Franc, 2. nad. s., Poljsak, 1891 (23./6. 1915); podd. Vavpetič Simon, 2. nad. s., Cerklje 1880 (8./5. 1915).

Najnovejša brzojavna poročila.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 17. novembra. Wolffov urad poroča: 17. novembra zvečer: Na zahodni in vzhodni bojni črti nobenih velikih bojov. Našemu prodiranju v Vlahijo, kakor ponovno poročajo čete, se upira rumunsko prebivalstvo z orožjem. Na macedonski bojni črti so se izjalovili ponovni napadi ententinih čet.

Rusija dementira.

Iz Peterburga prihaja poročilo, da je ruski minister za zunanje zadeve zastopnikom Rusije pri zveznih državah sporočil, da so vesti o posebnem miru Rusije z Nemčijo popolnoma neresnične ter jih odločno dementira. Rusija je daleč oddaljena od tega, da bi mislila na poseben mir ter hoče skupnega sovražnika s svojimi zavezniki končno premagati. Tega sklepa da ne morejo preprečiti nobene spletke.

Angleži za nadaljevanje vojske.

London. Parlamentni poročevalci listov kažejo na to, da je bilo karaktristično v včerajšnji angleški spodnji zbornici naziranje, da bo vojska trajala še dolgo. Posebno sir John Simons povdarja, da mora Angleška vztrajati.

Novi predsednik ruske dume.

Petrograd. Rodzianko je izvoljen za predsednika ruske dume.

»Deutschland«.

Amsterdam, 17. novembra. (Kor. ur.) V protislovju s prejšnjimi poročili javlja

Reuter iz New Londona (Connecticut), da se je nemški podmorski trgovski čoln »Deutschland« odpeljal šele danes jutraj ob 1. uri 30 minut.

London, 18. novembra. Reuter poroča: Trgovski podmorski čoln »Deutschland« se je ob 5. uri 15 m jutraj vrnil v pristanišče, ker je trčil skupaj s spremljajočo vlačilno ladjo, ki se je potopila. 7 mož posadke vlačilne ladje je utonilo. »Deutschland« ni poškodovana.

Nemški konzul umorjen.

Newyork, 17. novembra. Iz Chiuhua je došlo poročilo, da je nemški konzul v Parralu, Edgar Koch, umorjen ali pa so ga ujeli roparji, ki hočejo izsiliti odkupnino.

Dnevne novice.

+ **Cesarjevo zdravje.** Dunaj, dne 17. nov. (K. u.) Cesarjevo stanje se danes ni izpremenilo. Zaslísal je najvišjega dvorjana kneza Montenuovo, generalnega pobočnika generalnega polkovnika grofa Paara in barona pl. Bolfrasa, kabinetnega ravnatelja barona pl. Schiebla, sekčnega načelnika pl. Daruvar in načelnika generalnega štaba barona Conrada pl. Hötendorfa in sicer zadnjega v avdienci, ki je trajala 1½ ure.

+ **Izvršilni odbor S. L. S.** ima sejo v torek, 21. novembra t. l., ob 10. uri dopoldne v deželnem dvorcu.

+ **O posvetovanju nenemških strank na Dunaju** v četrtek, ki so se ga udeležili zastopniki Čehov, Rusinov, Slovencev in Rumunov, ni bilo izdano posebno poročilo, ker je imel sestanek za sedaj samo informativen značaj. Poroča se, da so zastopniki raznih narodov zavzeli stališče, da se ustavna in jezikovna vprašanja smejo rešiti edino parlamentarnim putem, ker bi vsaka druga rešitev utegnila škodovati ugledu monarhije na zunaj in bi bila v nasprotju z državnim osnovnim zakonom. Izmed Čehov so bili navzoči: Udržal, Stanek, dr. Stransky, Tušar; dr. Hruban se je opravičil; izmed Rusinov Trylowski in Čehelsky; imed Rumunov Simionovici; izmed Slovencev dr. Korošec, dr. Krek in Jarc; dr. Ravnihar se je opravičil.

+ **Koncentracija vseh čeških političnih strank** je gotova in se razglasi še ta teden.

+ **Združenje čeških strank.** »Slovenska korespondenca« poroča glede združitve čeških strank: V zadnjih dneh so se storile vse priprave, da se združi 108 čeških članov državnega zbora v skupnem klubu, ki bo zgrajen na obligatoričnem majoritetnem principu. V vodstvu bodo zastopane vse stranke. Na čelu kluba bo stal triumvirat. Češkemu ljudstvu nameravajo naznaniti združitve ljudskih zastopnikov že v nedeljo.

— **Odlikovanja.** Cesar je v priznanje posebne domoljubnosti in požrtvovalnosti pred sovražnikom podelil kanoniku metropolitnega kapitlja v Gorici msgr. Janezu Ev. Kola v čiču viteški križ Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo. — Iz istega razloga je podelil cesar zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje grgarskemu kuratu č. gosp. Jožefu Godnič.

+ **Zadružna Zveza v Ljubljani** sprejema prijave na V. avstrijsko vojno posojilo.

+ **Slovinci v Ameriki.** Na drugem mestu priobčujemo danes dopis, ki so ga nam poslali naši slovenski rojaki v Ameriki. Ta dopis je zopet priča, da zdrave duše slovenskega naroda ne morejo nikjer objeti bolne ideje in da je naš narod tudi v tujini kakor doma prežet prepričanja, da edino pravi dom Slovencev je in ostane Avstrija. Tistih par agitatorjev, ki jih je speljala ententa v Ameriki na svoj led, je med našim ljudstvom v Ameriki popolnoma osamljenih. To dobro vedo Angleži, zato so zaprli vso pošto iz Amerike v našo domovino. Kljub temu se nam je posrečilo dobiti iz Amerike dopis, ki ga danes priobčujemo. Naš list je bil, ki je takoj začetkom vojske klical ameriškim Slovincem, naj tudi med njimi zmagaja razsodnost in naj v težkih dneh svetovne vojne tudi oni izpričajo, da je Slovenec vedno in povsod v vsakem položaju trdno, neomahljivo zvest habsburškemu prestolu. Tembolj nas je razveselil sedaj dopis iz Amerike, ki zopet priča, da smo Slovenci doma in v tujini edini v glavnih načelnih točkah pravega, starega slovenskega: »Vse za vero, dom, cesarja!«

+ **Avstrijska liga.** Puljski »Hrvat-ski list« piše: »Pod naslovom »Avstrijska liga« je prinesel ljubljanski »Slovenec« velerodoljubni članek, ki končuje: »Ta program ima življensko moč ter bi moral pridobiti vse poštene Nemce v Avstriji, ki vidijo v Avstriji svoje domovino.« Članek je pisan skozi in skozi objektivno in dokazuje, kako Slovenci vedno mislijo na okrepitev Avstrije in njeno bodočnost. »Grazer Tagblatt«, kateremu ta avstrijska izjava in ta resni in pošteni patriotizem ni povšeči, odgovarja, da je torej

po »Slovenčevem« mišljenju vsak Nemec, ki se ne ogreva za ta program, veleizdajalec in nepošten. Milijoni Nemcev, ki ne pripadajo »Avstrijski ligi«, da se pa bodo vendar potolažili. Mi ne sodimo tako lahkomišelnost o nemškem narodu kakor »Grazer Tagblatt« ter smo uverjeni, da bo vsak Nemec, ki ima pred očmi veličino in moč Avstrije, in katerega napolnjuje ljubezen do Avstrije, radostno pozdravil tak pojav v nemškem narodu. In samo na take Nemce reflektira »Slovenec« v svojem članku. »Grazer Tagblatt« pa ugotavlja, da je tudi takih Nemcev, katerim ni na marj samo bodočnost ljubljene nari domovine in njegovi konstataciji nimamo ničesar dodati.«

+ **Zunanji minister baron Burian** se je vrnil 17. t. m. ob 3. uri jutraj iz Berlina na Dunaj.

+ **Odlikovanja.** Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil pred sovražnikom padli nadporočnik 87. pp. dr. jur. Gustav Kordin. — Ponovno najvišje pohvalno priznanje je dobil stotnik 4. dom. pp. Franc Podgrajšek, prideljen generalnemu štabu. Najvišje pohvalno priznanje sta dobila polkovni zdravnik 53. pp. dr. Franc Šterk in stotnik 97. pp. Franc Krušič. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje sta dobila nadstražmojstra 12. dež. orož. pov. Karol Drašler in Rudolf Velkaverh. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: desetnik Maier Aleksander in pešec Kocjančič Anton, oba pri 7. pp. in pešec 17. pp. Črtanc Josip.

lj **Odlikovan** je bil od nemškega cesarja z železnim križem 2. vrste kraljevi polkovnik Aleksander Matanovič, poveljnik neke brigade, rodом Ljubljčan.

— **Uradna skrb za čisto nemščino.** V novem poštnem in telefonskem redu, katerega je izdalo c. kr. trgovinsko ministrstvo, je odpravljena večina tujk. »Korrespondenzkarte« so nadomestili s »Postkarte« (poštna dopisnica), rekomandirana pisma so sedaj »vpisana pisma«, »Expressgebühre« je »Eilgebühre« — brzinska pristojbina. Centrala se zove »Vermittlungsamt« — posredovalni urad, Abonnent — Teilnehmer, Abonnement — Teilnehmerschaft, Tarif — Gebühr, Phonogramm — Fernspruch, Faktura — Rechnung, Manipulation — Behandlung, Redakteur — Schriftleiter, Kontrolle — Überwachung itd.

— **Smrtna kosa.** Umrla je v ženski bolnišnici v Novem mestu vdova in zasebnica Marija Besednak iz Toplice pri Novem mestu. — Umrl je v Mariboru vpokojeni nadučitelj Jožef Šeligo, star 76 let. — Naglo ma je v Mariboru umrl bivši gostilničar J. Finžgar. — Pri usmiljenih bratih v Gradcu je umrl Jakob Lempl, organist od Sv. Benedikta v Slovenskih Goricah.

— **Pozdrave iz visokih planin proti novemu sovražniku** pošiljajo slovenski fantje 55. pešpolka: podd. Janko Jemec, odd. str. pušk; inf. Mislej Ivan, podd. Srebot Andr., podd. Oman Franc, inf. Bizjak Ludovik, inf. Gregorič Ivan, inf. Mikolavčič Anton, des. Gomizel Franc.

— **Iz Tržiča.** V nedeljo, 5. t. m., se je oglasilo v Ljubljani odposlanstvo jugoslovanske strokovne organizacije pod vodstvom g. deželnega poslanca primarija dr. V. Gregoriča pri g. deželnem predsedniku grofu Attems v zadevi aprovizacije trga. G. deželni predsednik je zastopstvo delavstva zelo prijazno sprejel in poslušal vse njegove želje ter obljubil svojo pomoč. Že 9. t. m. se je vršilo pod predsedstvom gosp. okrajnega glavarja Schitnika seja občinskega odbora ter zastopnikov delavstva, kjer se je sklenilo nakupiti v okolici najpotrebnejših živil za zimo. Govorilo se je o preskrbi mleka, jajc in drugih potrebščin. Aprovizacijski odbor se je pomnožil z zastopniki tovarn in delavstva. — Šole so zaprte radi ošpic do 20. t. m. Dosedaj je obolelo mnogo otrok, izmed teh jih je umrlo 12.

— **Pokopali** so včeraj popoldne na kranjskem pokopališču Karla Windischerja. Rajni je bil velik posestnik v Kranju, imel je svečarijo in nekaj let tudi tovarno za slaščice. Pri tej pa ni imel sreče in jo je moral končno opustiti. Ta nesreča ga je močno razburila, mu zrahljala zdravje in ga končno ugonobila. — Precejšnje število odličnega meščanstva, ki je rajnika spremlilo na zadnji poti, je s tem pokazalo, da je cenilo njegovo dobro srce in ustrežljivost. Med pogrebci smo opazili tudi okrajnega glavarja g. Šarca. — Drugi Karel, počivaj v miru!

— **Iz ruskega ujetništva** se je oglašil kadetni aspirant in cand. iur. Ciril Osana. Ujet je bil 8. avg. na Rusko Poljskem. Njegov mlajši brat se pa nahaja že eno leto težko ranjen v italijanskem ujetništvu in sicer v Genovi. — Iz ruskega ujetništva se je oglašil Anton Lavrič iz Kozaric. Lavrič se je oglašil še-le po dveh letih. — Oglasil se je iz ruskega ujetništva cand. iur. Janko

Čerček, c. kr. poročnik v rezervi, sin c. kr. ravnatelja zemljiške knjige v p. Ivana Čerčka. Piše staršem, da se nahaja v Kijevu zdrav. Ujet je bil 12. avgusta 1916. Karta je datirana z dnem 30. avgusta. — V ruskem ujetništvu se nahaja enoletni prostovoljec stud. phil. Zdravko Pogačar.

— **55. pešpolk** »Nikolaj I., kralj črnogorski«, je vzhodnogališki polk, ki se rekrutira iz dopolnilnega okraja Brzežany.

— **Požigi brez konca.** Iz Celja se nam poroča: Kakor se vidi iz požarov v zadnjih dneh, požigi v naši okolici nočejo ponehati. Prebivalstvo naših okoliških vasi cele noči vsled strahu ne gre k počitku in poleg orožništva straži svoje domove. Pa vkljub temu gori vsako noč redno naprej. V noči od torika na sredo proti 11. uri zopet naznanil strel ogenj. Gorelo je v eno uro oddaljenem kraju od Celja, Sv. Nikolaj v občini Skofja vas. V plamenih je stala hiša in gospodarsko poslopje nekega tamošnjega posestnika. Vse je s poljskimi pridejki vred postalo žrtev požara. Zgorelo je tudi več repov govedi. Škoda je ogromna. Čudno je pri teh zanedljivih požarih, da se ogenj s strahovito naglico razširi in je vsako gašenje z uspehom nemogoče. Vsako poslopje je v najkrajšem času kup pepela. Orožništvo je aretetovalo do zdaj štiri sumljive osebe, glavnih zločincev pa do zdaj še ni bilo mogoče izslediti.

— **Nova hrvatska drama.** Hrvatsko narodno gledališče bo predstavljal v tej sezoni novo dramo hrvatskega pisatelja Pecija Petroviča pod naslovom »Mrak«. V drami, razdeljeni v tri dejanja, se prikazuje bol in trpljenje slepega vojaka, ki se je vrnil z bojišča.

— **Maksimalne cene za vino** mislijo vpeljati na Hrvatskem. Najdražje vino bo stalo 2 K.

— **Prvi sneg** so dobili v sredo v Zagrebu.

— **Železniški nesreči.** Na kolodvoru na Rakeku je ponesrečil predvčerajšnjim 37 let stari strojevodja južne žel. Anton Krobolšek. Skočil je namreč z vozečega vlaka, ker se je bilo bati karambola z nekim drugim vlakom ter si pri tem zlomil levo nogo pod kolonom.

— **Gospodinje, pozor!** Gospodinjam toplo priporočamo vkuhanje šipka, ki je zdaj pravo lepo dozorel. Šipek ali šipkovec (tudi aženpeč imenovan) je škrlatasto rdeči sad divjih ali necepljenih vrtnic, ki rasto navadno ob robovih gozda na prisolčnih krajih. Šipkovec je treba otrebiti muhe in peceljčka, potem ga kuhaj v zadostni množini vode, dokler se ne razkuha in skoraj povre. Zatem ga je treba pasirati. Meso se drži pešek tako dolgo, da lahko peške še enkrat ali dvakrat z vodo zaliješ in dodobra prekuhaš. Čez noč prideneš tako dobljenemu sadnemu soku (ki je že precej gost) sladkorja kakor navadno za marmelado; lahko daš tudi manj, potem počasi kuhaš, dokler se ne zgosti kakor marelični sok in dr. Vkuhan šipek je krasna marmelada za razne mečnate jedi, tudi otrokom za priboljšek na kruh. Rabi se tudi kot polivka (šlodka) na močnate jedi k mesu itd. Poleg tega je ta zelo zdravilna. Občinstvo na deželi opozarjamo, da lahko prinese na trg šipkovec. Plačuje se liter 10, ali če je prav lep, tudi do 20 vinarjev. Kdor bi sadež sam doma zakuhal, bi lahko prodal marmelado. Vedno bo imela taka marmelada svojo ceno.

— **Vrednost kopriv.** Odkar so nam naši sovražniki zaprli na morju naše trgovske ceste, od takrat ne dobivamo nič več bombaze. Da se temu odpomore, preskušali so razne domače rastline, katere da imajo najmočnejša vlakenca. Končno so dognali, da je v tem oziru najboljša toliko omalovaževana kopriva. Zanimivo je, kaj se že sedaj izdeluje iz njenih vlakenc. Izdeluje se različno belo blago do najboljših vrst, ki izgleda ravno tako kakor najboljše platneno blago. Nadalje izdelujejo za vojaško upravo blago za uniforme, in cunje za noge, ki so se v vsakem oziru najboljše obnese. Strah, da to blago ni gorko, je tudi nepotreben, ker predejo blago na poseben način, ki je vsled tega zelo gorko. Iz koprivnih vlakenc izdelujejo tudi vrvice, vrv, perilo, operacijske suknje, lepe odeje, vezenje itd. Listje koprive se pa uporablja za barvanje kakor tudi za hrano.

— **Posredovalnica za pismen promet.** Pri centralnem poizvedovalnem uradu za vojne ujetnike (Dunaj, I., Brandstätte 9), je ustanovljen nov oddelek »L«, ki bode posredoval za pismen promet med državljani v monarhiji in onimi, ki so ostali na po sovražniku zasedenem ozemlju, odnosno so bili prisiljeni potom odvedeni v notranjost sovražne države. Posredovanje se vrši na ta način, da se vsa vprašanja, ki dospo v ta oddelek, prevedejo v francoščino in na posebnih formulirjih potem odpošljejo »Rdečemu križu« sovražne države. Od tam došla pisma se prevedejo v nemščino in na poseb-

nih formularjih odpošljejo adresatu. Vsa poročila, odnosno vprašanja, morajo biti strogo osebna ali družinskega značaja in ne smejo obsegati več kakor 20 besedi. Posredovanje se bode najprvo začelo z italijanskim »Rdečim križem«. Pripomniti pa je, da je pošiljanje in odpošiljanje tozadevnih pismen poizvedovalnemu uradu podvrženo normalni poštini.

— **Vsed velikega deževja** je zadnje dni Savinja na mnogih krajih prestopila bregove. V letošnji jeseni je Savinja že tretjikrat poplavlila bližnje njive in travnike.

— **Kdo je mrtvi vojak?** Dušno pastirstvo c. kr. domobranskega pešpolka ljubljanskega št. 27. je sporočilo župnemu uradu v Šmartnem pri Litiji, da je dne 1. novembra t. l. padel neki Janez Žavbi, rojen menda leta 1876. (ali 1896.); tukaj je imenovan neznan, morda je doma v kakem drugem Šmartnem. Obvestilna dopisnica je na razpolago pri zgoraj imenovanem župnem uradu.

Ljubljanske novice.

lj **Katoliško društvo za delavke** priredi v nedeljo, dne 19. novembra, društveno predavanje v prostorih »Šentjakbskega prosvetnega društva«, Sv. Florijana ulica 15. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Predava preč. gospod stolni vikar Matija Škrbec.

lj **Iz mestnega magistratnega gremija.** Od mesarjev, ki so si zgradili lesene lope v Šolskem drevoredu se zahteva izjava, da so te lope le provizorične in da jih bodo morali takoj odstraniti, kadar bo to zahteval magistrat. — Za spominske listke na grobeh o Vseh svetih se je nabralo 2300 K. Poleg tega je došlo še mnogo darov od raznih oseb in tvrdk. — Občinski svetovalec Lillég se je pritoževal, da se na trgu nihče ne drži maksimalnih cen. Za jetra, ledvice, pljuče je določena maksimalna cena 3 K 60 v., prodajajo jih pa po 5, 6, 7 K. Ravno tako razmerje je pri slanini, masti. To se godi vpricho tržnih organov. Prodajalci so čisto surovi. Župan je izjavil, naj občinstvo samega sebe brani s tem, da podaja pritožnemu uradu pritožbe. Vse se bo preiskalo in krivci bodo kaznovani.

lj **Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka.** Na karte, ki jih ima občinstvo sedaj v rokah, dobi prihodnji teden četrte kile moke na karto. — Novonastavljeni nadzornik ljubljanskih pekarn g. Jenko je podal prvo poročilo, ki je pričalo, da mu je resno na tem, razmere zboljšati. Pod njegovim nadzorstvom se je peka v mestnih pekarnah že znatno zboljšala, nadzoroval je že tudi 13 drugih pekarn, ostale slede. Da do slej kruh ni bil povsod dober, je vzrok, da so peki dobili za eno peko preveč moke, za drugo pa premalo in so pri drugi peki varčevali z drvni. V kratkem se bo prodajo kruha uredilo, da se bo kruh prodajal samo od 6. jutraj do 2. popoldne. — Centrala za loj je loj v Ljubljani zaplenila. Vložil se pritožba proti temu, na centralo za loj se pa piše, naj mestni aprovizaciji odstopi primerno količino loja. — Od tovarnarja sveč g. Kopača se kupi 1000 sveč, ki se bodo prodajale po 1 K 80 zavitek. — Sklene se, da mesto kupi 1000 prešičev in jih kolje v lastni režiji. Meso, kolikor ga ne bo prodanega, se konservira v klobase. Porabi se Zajčev in Golobovo prekajevalnico. Špeh, ki ga pridobije mesarji od prešičev, bo pod natančno kontrolo. Že sedaj špeha ne smejo prodajati v klavnici, vsak mesar pa bo moral voditi tudi natančen zapisnik, koliko špeha je pridobil in koliko ga je prodal oziroma kaj je napravil z njim. Eno tretjino špeha, ki ga pridobije mesarji, bo mestna aprovizacija rekvirirala. Za nadzornika mesarjem bo imenovan policijski nadstražnik Večer in, ki gre pri drž. policiji v pokoj. — Prebero se razne pritožbe. Pritožbe proti pekrom se odstopijo pekrovskemu nadzorniku, ki jih preišče in bo o tem poročal. Prišlo je več pritožb proti peku Bončarju, da prodaja predrag kruh. Uvede se preiskava. — Občinstvo se vnovič opozori, da vsako utemeljeno pritožbo naznani mestnemu pritožnemu uradu od 3. do 5. ure popoldne. — Upoštevalo se bo nekatere pritožbe za boljše razvrstitve prodajal kruha in moke.

lj **Iz c. kr. mestnega šolskega sveta.** O redni seji c. kr. mestnega šolskega sveta, ki se je vršila v petek dne 3. nov. 1916, je došlo sledeče poročilo. Potem, ko otvori predsednik sejo in proglasi sklepčnost, oglašajo zapisnik kurencije iz predsedstva in pove, kako so bile rešene, kar se vzame na znanje. Odobri se zapisnik zadnje seje z dne 12. septembra 1916. Razpravlja se o prošnjah za razpisana učna mesta na I. in na II. mestni deški šoli, na pomožnem oddelku IV. mestne deške šole, na mestni nemški deški in pa na šišenski dekliški osemrazrednici ter se sklone c. kr. deželnemu šolskemu svetu predložiti za omenjene službe terno-predloge. Sklene se predložiti nasvet k vlogi knezoškofijskega

ordinarijata radi vpeljave druge tedenske ure verouka v I. in II. razredu ljudskih šol. Sklene se predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu predloge o napredovanju učitelstva v višjo plačilno vrsto s 1. januarjem 1917. Ernestini Rekarjevi, stalni učiteljici na mestni slovenski dekliški šoli se pripozna IV. petletnica. Prošnjo pomožnih učiteljic na mestni nemški dekliški šoli, ki samostojno poučujejo, za dovolitev nagrade je priporočilno predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Istotako je več prošnje stalnih učiteljic za dovolitev daljših dopustov priporočati v ugodno rešitev. Poročilo mestnega magistrata o nasvetih glede pomožne akcije za bedno šolsko mladino v zimskem času se izroči ad hoc odseku šolskih voditeljev in voditeljic pod načelništvom c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov v nujno uveljavljanje in se potrebne predpizvedbe že vrše. Sklene se primereno proslaviti Simon Gregorčičeve smrti bližajočo se desetletnico. Ko se rešijo oziroma boljše nekatere interne zadeve vzgojnega in administrativnega značaja, zaključijo predsednik sejo.

lj **V. avstrijsko vojno posojilo** morejo vlagatelji »Mestne hranilnice ljubljanske« podpisati neposredno pri hranilnici.

lj **Umrli** so v Ljubljani: Ilija Lijovič, desentnik. — Mile Sučević, pešec. — Viktorija Bizilj, hči delavke, 37 dni. — Maks Morlin, bivši profesor, hiralec, 68 let. — Sestra Edita Jera Leitgeb, usmiljenka, 62 let. — Viktorija Hiti, tiskarniška vlagateljica, 25 let. — Fran Hřibal, hišni posestnik in strojevodja v pok., 67 let.

lj **Promoviral** je na graškem vseučilišču pravni praktikant, sedaj enoletni prostovoljec 27. pešpolka Feliks Luckmann za doktorja prava.

lj **Razdelitev referatov** mestne aprovizacije ter tržnega nadzorstva. Vsled preselitve mestne aprovizacije begajo ljudje po magistratu ter po mestu, iskajoč uradov. Da ne bo nepotrebnih potov, naj služi naslednje pojasnilo: V I. oddelek mestne aprovizacije spada: Posredovalnica za mleko. Oddaja klavne živine. Blagovni promet: Vsi aprovizacijski predmeti izvzemši moko, zдроб, kruh in fižol. — Vojna kuhinja. — Vojna prehrana po nižani cen. Nadzorstvo nad prometom, zlasti izvozom živil. — Živilska policija. — Oddaja strokovnih mnenj. — Sestava tržnih cen. — Transportna dovoljenja. — Uradni prostori I. oddelka: Poljanska cesta št. 13, I. nad. (levo). Uradne ure za stranke: Ob delavnikih od 9. do 1. ure pop. ter od 4. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih od 10. do 11. ure dop. II. oddelek mestne aprovizacije: Moka, kruh, zдроб in fižol. Referent računski ravnatelj Trdnina. Uradni prostori: Za sedaj še v mestni hiši na Glavnem trgu. — Tržno nadzorstvo. (Referent magistratni komisar Breskvar.) Tržno policijsko nadzorstvo, zlasti vzdrževanje tržnega reda. — Nadzorstvo in izvajanje cesarskih in ministrskih naredb, tikajočih se nadzorstva aprovizacije, zlasti onega maksimalnih cen ter zasledovanje navijanja cen. — Oddaja tržnih cen ter potrdila o primernosti istih. Uradni prostori: Mestni magistrat.

lj **Poročil** se je včeraj g. Bela Kasowitz, trgovec iz Zagreba z gospico Minko Bizjak iz Ljubljane. Bilo srečno!

lj **Namesto venca** na krsto g. Jerici Klein je darovala gospa Angela Agnola 20 kron za vdove in sirote padlih ljubljanskih vojakov.

lj **Dve kolesi** od bicikla sta se našli. Dobita se v Trnovem, Mala čolnarska ulica št. 9.

lj **Službe išče** za inštruktorja ali hišnega učitelja od vojakov odpuščen mlad mož. Naslov pove naše uredništvo.

Primorske novice.

Potrjena vest o usmrtni patra Aleksandra. Bogoslovec Bratuž Jožef se je dne oglašil iz Gorice, kjer biva še vedno skupaj s kaplanom Jugom Jožefom v nadškofijski palači. Poroča, da biva še veliko drugih znanih družin v Gorici. **Vest o usmrtni patra Aleksandra iz Kostanjevice potrjuje.** Poroča, da je »ros zatisnil oči«.

— **Imenovanje.** Linijski zdravnik dr. Rihard Jug, goriški rojak, je imenovan za štabnega in fregatni zdravnik dr. Ivan Fras, štajerski rojak iz občine Dragotincev pa za linijskega zdravnika.

Skorbut v Sv. Križu na Vipavskem. V okolici Sv. Križa na goriškem Vipavskem so se pojavili, kot posledica nezadostne prehrane, posamezni slučajji skorbuta. Za to boleznijo je umrl 11. t. m. kriški poljski čuvaj in znan lovec Anton Brataševac iz Malih Zabelj.

Č. g. Ivan Zega, župni upravitelj v Kortah, zadnji čas bivajoč v Portorose villa Trenta, se sedaj zdravi v tržaški bolnišnici ter se priporoča v molitve.

V posnemanje. Šolska mladina v Kamniku je priredila gledališko pred-

stavo, katere čisti dobiček je znašal 150 K. To, ne malo svoto pa so blagi otroci velikodušno naklonili — goriškemu beguncem. Manjkajo nam besede, da bi se zlatim srčcem blagih otrok dovolj dostojno zahvalili. Izrekamo jim tem potom le našo najtoplejšo zahvalo in kličemo: »Vivat sequentia«. — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Osobje slavne tvrde Zankl-sinovi, je zopet nabralo 50 K za goriške pribežnike in je ta znesek poslalo potom »Slovenca« »Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani«. Neumornim nabiralcem in dobrotnikom goriških beguncem bodi tem potom izrečena najtoplejša zahvala.

Vodstvo zavoda Sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano, je poslalo »Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani« 140 K nabranih v tamošnjem zavodu. Slavnemu vodstvu in vsem blagim darovateljem izrekamo tem potom našo najtoplejšo zahvala.

Letošnji oljčni pridelek v Istri zaplenjen. Tržaško namestništvo je izdal odredbo o zaplemi celokupnega letošnjega oljčnega pridelka v Istri. Obiranje oljk, naprava in razdelitev olja je poverjena deželni upravni komisiji, katero bodo pri tem podpirale občine. Izvoz olja je dovoljen le proti pismenemu dovoljenju deželne upravne komisije. Najvišje cene olju, po katerih bo oblast prevzela olje, se določijo s posebno naredbo.

— **Umrli** je v Mariboru dr. Ferdinand Prinzig, c. kr. avskultant pri deželni sodnji v Trstu, sin dvornega svetnika B. Prinziga v Trstu.

Ponesrečeni Gorican. Predvčerajšnjim ponoči si je poškodoval na kolo dvoru v Postojni desno nogo 35 let stari zavirač Josip Moc, rodom Gorican, ko ga je vrglo s stopnjic voza, na katerih je stal, ker sta dva vlaka trčila skupaj. Sicer razun tega ni bilo nesreče. Poškodovanca so pripeljali takoj v tukajšno deželno bolnišnico.

Umrli je v Pulju višji mornariški komisar Alfred Herbiczek.

— **Iz ruskega vojnega ujetništva** so se oglašili oziroma poslali pozdrave naslednji goriški Slovenci: Andrej Baloh, doma iz Stanovišča št. 4 blizu Breginja; Jožef Jurca, doma iz Komna 135, Alojzij Urdih, doma iz Kostanjevice na Krasu.

— **Iz laškega ujetništva** se je oglašil goriški Slovenec Alojzij Pangos, doma iz Škrbine št. 49 pri Komnu.

Štefan Skok iz Čepovana št. 24, pri Gorici, Primorsko, ki se sedaj nahaja v ruskem ujetništvu in sicer: Srednji Egorlik, Stavropolska gubernija, ekonomija Bagdikov — povprašuje kje se nahaja njegov oče Janez Skok.

Iščeta se brata-vojaka Terčič, doma iz Ozeljana-Sv. Mihael št. 21 pri Šempasu. Starejši Franc Terčič je pri 27. domobranskem polku, mlajši Franc Terčič je pa imel 7. septembra tale naslov: Landsturm Etap. Bat. 400, stotinja 2., vojna pošta 376. Kdor kaj ve o njih, naj sporoči očetu beguncu Franc Terčiču v Želodniku št. 17, p. Dob pri Domžalah.

Pri prehlajenju, influenci, kataris sopil, nadihu, pljučnih in mrzličnih kužnih boleznih se pojavljajočemu dolgotrajnemu zaprtju se isto pomiri pri uporabi naravne »Franc Jožefove« grentice v kratkem času, zanesljivo in lažnodo brez neprijetnih posledic pojavov. Prof. Klebs v Berlinu, daleč onkraj nemških mej znani zdravnik in učitelj, izpričuje, da je preizkusil izvrstni učinek »Franc Jožefove« grentice z najboljšim uspehom.

Proti katarom nedosegljiv. **LIBERŠKI Emlin in Konstantinov vrelco.** Redno ga rabi Njegov Velikanstvo cesar in kralj Franc Jožef I. Dobiva se povsod ali po ravateljstvu vrelca v Liberecu.

Zahtevajte KALODONT zobno kremo

Naprodaj je hiša na Jesenicah

v najprometnejši legi, z 8. stancvanji, proda jarno, veliko kletjo in ledenico, za vsako obr pripravna. Kdo pove upravništo »Slovenca« pod št.

Kupi se fotografični aparat

v dobrem stanju z dobrim objektivom 13x18. Natančna pojasnila o aparatu se prosi na uprav. »Slovenca« pod šifro »V. Z.« 2676

Mala trgovina ali gostilna

se kupi ali vzame v najem, ali pa samo prostori, za takoj oziroma pozneje. Ponudbe se prosijo na upravo lista pod P. A. 2579

Nikakega zobobola
več nobenih boči brez zpanja. »Fides« lajša bol pri vseh zobnih boleznih, pri najhujših zobnih boleznih, kjer so odrekli vsa sredstva. Pri neuspehu denar nazaj! Cena K 1.50, 3 tube K 4.—, 6 tube K 5.50. — Nikake zobne praline več. Srečno bele zobe desplete z ELTA zobnim fluidom. Takojšnji učinek. Cena K 2, 3 št. K 5. Kemezy, Kasehau l. post. pr. 12-Z. 42 Ogrsko

Kontoristinja

izvežbana v stenografiji in strojepisju, sploh v vseh pisarniških poslih (začetnica ne), se takoj sprejme pod ugodnimi pogoji. Pismene ponudbe z navedbo zahtev na tvrdo Jos. Zidar, Ljubljana, Dunajska cesta 31. 2686

Kuharica

srednjih let, večša samostojnega gospodinjstva, vsakovrstne kuhe in vseh domačih del, ki ima namizno in kuhinjsko opravilo, želi primerne službe v župnišču ali kot samostojna gospodinja. Pisma na upravo lista pod »Kuharica 2696«.

Odda se s 1. decembrom gostilna

v najem. — Ponudbe sprejema uprava lista pod »Gostilna 2697«. — Priložiti je znamko za 15 vin.

100 litrov domače pijače
ovsek... elastno in žejno gaseče slankov vseh sam napravi z majh. stroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, muškati brusovec, poprovi metovec, pomarančev, prvenec, višnec. Ne uspeh izkl. 1a. dom. pijača se lahko pije polni hladna, pozimi tudi vroča meste ruma ali gzanja. Sestavine z nat. navod. stanejo K 8.50 franco po povseju. Za ekonomije, trgovce, večja gospod., delavnice itd., neprecen. vredn., ker to delavca sveži in ne upijani in njegova delazna, nič ne trpi. Jan. Grolsch, Engel-Drogerie, Brno 643, Moravsko.

Učenka

se sprejme v trgovino z mešamin blagom — Leopold Knez, Krško. 273

Najcenejše dežnike in solnčnike domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana, Pred škotijo 19. Prešernova ulica 4. Popravila točno in ceno.

Proda se iz proste roke

hiša

št. 59 v Krškem v bližini mestnega župnišča. Hiša je v dobrem stanju, slična villi, visokoprtilična, obstoji iz 2 sob, veže in kuhinje. Pod hišo sta 2 kleti. Poleg hiše je manjša stavba z enim stanovanjem, obstoječim iz sobe in kuhinje. Pred hišo in za njo je vrt. Pojasnila daje lastnik g. KAREL HAVELKA v Krškem. h. št. 34. 2649

Ogrske salami

iz govedine, prima blago K 1650.— za 100 kg od Budimpešte proti predplačilu na ogrsko naselje. In parcelacij, banko, ako. dr. Budapešt. Pošilja-
tev za poskušnjo 25 kg. Naročila na I. Bander, Građec, Stadigasse 2.

„Naj Gospodi!“ zbranih pridig I. del: za nedelje in praznike celega leta, II. del: pri-
ložnostne pridige. Spisal F. S. Segula. Zniž.
cena 6 K, lepo vezano 8 K (s p. povz.). Naročila
na: Uprav. „Novi pridigar“, Pragersko (Sta-
jersko). Temeljito in zelo lahko
porabno! Ne kupujte tuje šare! —

Pri graščini v Ribnici

(Dolenjsko) je naprodaj: 2695
250 grmičev ribezija,
100 grmičev agrasa in
500 sadik zelenike
(pušpana). Cene po dogovoru.

Sprejme se takoj v večjo tr-
govino z mešanim blagom na
deželi spreten

trgovski pomočnik

majša moč. Sprejme se tudi

učene c

z dežele s primerno šolsko
izobrazbo in iz poštene hiše.
Ponudbe sprejema upravni-
štvo tega lista pod števil 4226.

Zaloge v Ljubljani:
A. Šarabon in Julius Elbert.

Oglas.

Stolni kapitelj v Križevcih, Hrvat-
sko, prodaja potom pismenih ponudb,
ki naj se dološijo najkasneje do dne
25. novembra ob 10. uri dopoldne v nje-
govo pisarno v Križevcih, okolu

50 hl starega vina
ter okolu

100 hl letošnjega pridelka

Jamčevina znaša 10 % ponudene vsote.
Podrobni pogoji se morejo izvedeti pri
gornjem kapitelju. 2691 2

Križevci, Hrvatsko, dne 13. nov. 1916.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi
oljnate portrete na platno
izvršuje umetniško po vsaki fo-
tografiji

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Proda se:

Dobro ohranjena
decimálna tehtnica,
noseča do 1000 kg,
nadalje prazni **sodi** od olja,
rabljene
pločevinaste posode
(Ständer) od olja
ter stare **pisalne mize**, **peč**,
pajkeli in **uteži**.

Naslov, kjer se vse te stvari lahko
ogledajo, pove upravništvo „Slovence“.

Prvo kranjsko podjetje za umetno
steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola
Ljubljana

Dunajska cesta števil 13
pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim
predstojništvom kakor p. n.
občinstvu za solidno izvršitev
vsakov stnega umetnega ste-
klarstva in slikanja na steklo,
za stekla: sivo v figuralni in
navadni ornamentiki, stavbno
ter portalno steklarstvo —
Zaloga steklenega in porcela-
nega blaga vsake vrste, sve-
tilk, zrcal, okvirnov za podobe
itd. — Narisi in proračuni na
zahtevo zastoj. — Spričevala
mnogo dovršenih del na raz-
polago. 74

Razpisuje se služba

organista in cerkvenika

v Dolu pri Ljubljani. — Nastop takoj.
Sprejme se za samo organistovsko
službo tudi spretna ženska moč.
Župni urad Dol p. Ljubljani.

Išče se

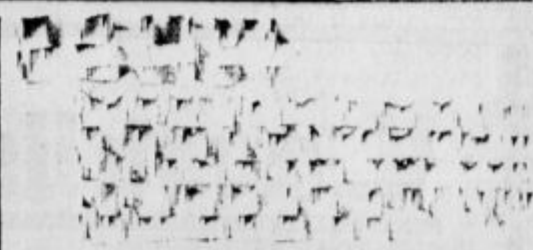
veliko posestvo

z dobrim poslopjem. Najraje v bližini
kakega kolodvora in sicer v okolici
Ljubljane, Škofje Loke in Kranja. —
Cenjene ponudbe naj se blagovolijo
pošiljati na upravništvo tega lista pod
2718 »Veliko posestvo št. 2712.«

Proda se blizu postaje cestne železnice

hiša

v Vođmatu pri Ljubljani. — Hiša ima 3 mala in
1 večje stanovanje. — Poizve se pri
F. P. VIDIC & KOMP., v Ljubljani, Prešernova
ulica. 2724

Strojnik (mašinist)

dobi takoj dobro službo pri strojljni
tovarni Samsa & Co v Ljubljani Me-
telkova ulica 4. Zglasiti se je osebno,

Najlepša božična darila

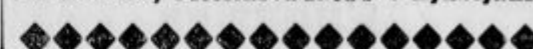
kakor velika izbira

briljantov in vojnih ur

2669 (7) po najnižjih cenah.

Izšel je novi cenik s ko-
ledarjem, tudi po pošti
gratis. — Cene brez poviška. Za obilni obisk
vkljudno vabi trdka

F. ČUDEN, Prešernova ulica 1 v Ljubljani.

Priporoča se

špecialna trgovina mila, pralnih in
čistilnih potrebščin v Ljubljani, Sv.
Petra cesta št. 28.

Postrežem lahko v poljubnih množinah z različ-
nimi vrstami
pralnega mila.

V zalogi imam vedno največjo izbiro različnega
toaletnega mila.

Pravo glicerini milo.

Kalodont, Pebeco, Odol, Kolinska voda,
Pixavon, Lysoform.

Razne vrste parumov prvih svetovnih trvd.
Borax, krema za čevlje, sveče, itd.

Naslovi:

2719

Milan Hočevan, Ljubljana

Prijave za

V. avstrijsko vojno posojilo

I. štiridesetletno 5 1/2 % amort. drž. posojilo à K 92.— netto od K 50.— nom. naprej
II. 1. junija 1922 plačljive 5 1/2 % državne zakladnice à K 96.— netto

sprejema

ŽIVNOSTENSKÁ BANKA PODRUŽNICA V TRSTU

Trst, Via Ponterosso 7 in Via Mar. Teresa 20 v lastni palači.

2708

Tozadovna pojasnila se dajo drage volje.

Oficijelno subskripcijsko mesto:

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Gorici (t. č. v Ljubljani), Sarajevu in Celju

sprejemajo priglasje na

peto 5 1/2 % -no avstr. vojno posojilo

I. štiridesetletno davka prosto 5 1/2 % -no amortizacijsko državno posojilo à 92.50 % za 100 K nom.,
II. davka proste 5 1/2 % -ne, dne 1. junija 1922 vračljive državne zakladnice à 96.50 % za 100 K nom.

in odobre vsakemu subskribentu 1/2 % bonifikacijo. —

Iskovanje se vrši od 20. novembra do 16. decembra 1916.

2722

V. avstrijsko vojno posojilo.

Prijave sprejema in daje
radevolje pojasnila

Češka industrijalna banka. Ljubljana, Stritarjeva ulica.

Čisti subskripcijski kurz znaša pri

- a) $5\frac{1}{2}\%$ amortizacijski renti odplačljivi v 40. letih K 92.—
b) $5\frac{1}{2}\%$ blagajničnih nakaznicah vračljivih v $5\frac{1}{2}$ letih K 96.—.

2709

Proda se enonadstropna

H I Š A

z velikim vrtom na Spodnjem Štajerskem. Naslov pove iz prijaznosti upravnništvo „Slovenca“ pod št. 2714.

Kuharica

poštena, čvrsta, popolnoma izurjena, išče službe. Nastop lahko takoj. Naslov pove uprava tega lista pod št. 2715.

Prodajam večjo množino

razglednic

umetniških, krajevnih in za praznike 1000 komadov K 30.—, 1000 kom. boljše vrste K 40.—. Odpošiljatev po povzetju.

Naslov: Poštini predal št. 137, Ljubljana I.

Pogreša se praporščak

Josip Rubeša, ki je bil ranjen 9. oktobra na italijanski fronti. Služboval je pri 2. stotnji našega domobranskega polka št. 27. — — — Pojasnila prosi Ivan Duklić, kapitan v Kastvu pri Reki.

Šivalni stroj za krojača

četrudi rabljen, se želi kupiti. Ponudbe pod G. K 20 na upravo lista.

Važno

za ljudi, ki imajo sorodnike v Ameriki!

2470

Kdor hoče stopiti v dotiko s sorodniki v Ameriki in dobiti od njih denarne podpore in pisma, naj piše kratko pismo v nemščini, v katerem naj opiše samo svoje rodbinske zadeve in ne omenja ničesar o politiki ali vojski. Na posebnem zavetju naj zapise naslov svojih sorodnikov v Ameriki, pismo pa vtačne v drug zavitek, na katerega naj poleg svojega natančnega naslova razločno zapiše tale naslov

Henry C. Zaro, Bankier per Adresse
Dresdner Bank, Berlin W.56.

1. razred

7. c. kr. avstr. razredna loterija

1. razred

Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadele:

K 300.000.— glavni dobitok

št. 10.202 izžreban 16. okt. 1915 v IV. loteriji

$\frac{1}{4}$
K 40.—

K 60.000	št. 60.606
< 30.000	< 68.435
< 10.000	št. 7788, < 130.169
< 5.000	< 68.425

mного dobitkov po K 2000.—, 1000.—, 800.—, 400.— in veliko število dobitkov po K 200.—.

Na dobitkih izplačali smo

K 1,120.300.—.

Prihodnje žrebanje bo 12. in 14. dec. 1916

Izžrebalo se bode 2880 dobitkov v znesku K 390.000.—

Srečke priporoča in prodaja:

Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani

kot poslovnica c. kr. avstrijske razredne loterije in njene podružnice

v Splitu, Trstu, Celovcu, Gorici (sedaj v Ljubljani) in Celju

Naročila so najpripravnejša po dopisnici oziroma z uporabo poslanih naročilnih tiskovin.

1. razred

1. razred

Prazne vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupi in plača po najvišjih cenah trgovska firma J. KUŠLAN, Kranj, Gorenjsko. — Istotam se kupujejo po najvišjih dnevnih cenah

suhe gobe.

2383

Najbolj priporočljivi so:

- Pfaff - brzošivalni stroji

10 letna pismena garancija.

ki so najpopolnejši in najboljši na svetovnem trgu

Posebno pripravljeni za umetno vezenje (štikanje) krpanje perila, nogavic i. t. d. o čemur dajam brezplačen pouk. Lahko in tih krogljen tek; šivajo naprej in nazaj.

Solidne cene in ugodno odplačevanje.

Zaloga šivank za vse vrste šivalnih strojev, olja in posameznih delov za stroje in kolesa.

IGN. VOK

specijalna trgovina s šivalnimi stroji in PUCH-kolesi.

Ljubljana Sodna ul. 7.
zraven sodne palače.

LJUDSKA POSOJILNICA, reg. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani

sprejema

2723

prijave na V. davka prosto avstrijsko vojno posojilo

pod vsemi zakonito dovoljenimi ugodnostmi.

Rok za subskripcijo od 20. novembra do 16. decembra t. l.

Kranjska deželna banka

sprejema prijave na

peto $5\frac{1}{2}\%$ avstrijsko vojno posojilo

po originalnih pogojih:

I. 40 letno $5\frac{1}{2}\%$ amortizacijsko državno posojilo, za K 100 nominale
92 kron.

II. $5\frac{1}{2}\%$ dne 1. junija 1922 povračljivi državnozakladni listi v zneskih najmanj po K 1.000, za K 100 nominale
96 kron.

V svrhu podpisovanja vojnega posojila daje banka hipotekarna in komunalna posojila.

Za

OREHOVE

ter javorove, jesenove,
češnjeve in macesnove

HLODE

plačuje vedno najvišje cene in sprejema
pismeno ponudbo z navedbo množine lesa
PETER ANGELO,
žaga, Seebach pri Beljaku, poprej Ljubljana

Slov. voj. narodne pesmi
za štiri glasove, 1915.

Fran Marolt, Ljubljana, K 1-50 in K 1-80.
Solam, župniščem, društvom, vojakom itd. naj-
toplejšje priporočamo. — Najlepše darilo!

500K

Vam plačam, ako Va-
ših kurjih oči, bra-
davic in trde kože,
tekmo 3 dni s kore-
nino in brez bolečin
ne odpravi

Ria-Balsam. Cena ločku z jam-
stvenim pismom
K 1-50, 3 lončki K 4—, 6 lončkov K 6-50. Sto-
tine zahvalnice in priznanje. Kemy, Kaschau
(Kassa) L, poštni predal 12/42 Ogrsko. 2631

G. F. Jurásek

vglasevalec glasovirjev
in irgovac-glasbil

Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Zaloga ter izpo-
sojevalnica gla-
sovirjev, pianin in harmonijev. Ugodna za-
mena in desetletno jamstvo. Specialni zavod
za vglasevanje ter popravila vseh glasbil.
Vglasevalec v »Glasbeni matici« ter v vseh
slovenskih zavodih.

Semenj za posodo

Kesljeva cesta
od 13.—25. novembra.

Prosim svoje odjemalce, da si sedaj nakupijo potrebno posodo iz Karlo-
varskega porcelana, emajla in litega železa, ker se vrši prihodnji semenj za
posodo šele meseca maja 1917. Prodajal bom kar največ možno po nizkih cenah.

2643 Za številni obisk se priporoča **J. Kus.**

Štambilije
vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk-štambilijev

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.
Ceniki franko. 553 Ceniki iranko.

**Vojna zapesna
ura**

natančno regul. in ro-
pds. Nikel ali jeklo K
12—16—20—z radij.
svetilo. kazališčem K
16—20—K 24—vse-
brnem okrova K 18—
24—K 28—z radij
svet. kazal. K 30—36—
srebrna zapesna ura
na elast. K 30—36—40—14 kar. zlata zapesna ura
na elast. K 100—K 120—K 140—3 letno pismeno jam-
stvo. Pošilja po povzetju. Nikak riziko! Zamena dovo-
ljena ali denar nazaj.

Prva tovarna ur Jan Konrad
c. in kr. dvorni založnik Brnx št. 1553 (Česko.)
Na željo se vsakomur zastoj pošlje moj glavni cenik.

Ugodna naložitev kapitala!

Večje premoženje ob južni železnici na Notranjskem pripravno za vsako obrt, tri hiše in k
njim spadajoča gospodarska poslopja z zemljiškimi in stavbenimi parcelami vred se zaradi
vojnih razmer prodaja. 2652

Hiša v severni Istri na glavni cesti med Trstom in Reko s trgovino in gostilno na dobrem
položaju se zaradi vojnih razmer prodaja.
Gotovega je le polovico potreba, druga polovica se ima pupilarno zavarovati in po dogovoru
odplačati.

Reflektanti naj se obrnejo na tvrdko S. Jenko & br., Podgrad, Istra.

Bližajo se veliki dnevi sreče!

V času do 1. feb. 1917 izžrebani bodo glavni dobitki sledečih izbornih srečk:

Novih srečk Avstr. rdečega križa	300.000	in	500.000	kron	
Turških srečk	200.000	400.000	in	200.000	kron
3% zemljiških srečk iz l. 1880	90.000	in	90.000	frank.	
3% zemljiških srečk iz l. 1889	60.000	in	100.000	kron	

17 žrebanj vsako leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917:
3,230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7— oziroma K 3-75.

Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju
nelizrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite
z naročili!

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Deželna zveza za tujski promet in turizmo na Kranjskem
v Ljubljani, Dunajska cesta 18

Razglas.

Naznanjamo udeležencem tujskega prometa da smo
z dnem 15. novembra t. l. premestili našo

pisarno

v hišo Kmetske posojilnice, Dunajska cesta 18, nasproti
kavarni Evropa, ter da bodo sedaj uradne ure za stranke
od 2. do 4. ure popoldne.

Pri dopisih naj se natančno označi novi naslov.

2680 (3)

Deželna zveza za tujski promet in turizmo na Kranjskem.

perf

Tvrdka
Peter Kozina & K^o.
Breg št. 20 Ljubljana Breg št. 20,
naznanja slavnemu občinstvu, da bo morala
izdelovanje civilnih čevljev z usnjatimi pod-
plati, vsled splošnega pomanjkanja surovin in
novih strožjih odredb omejiti. Kdor se hoče še
pravočasno preskrbeti, je zanj zadnja prilika.

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica
za nakup in prodajo zemljišč in posestev

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Trnovski pristan šte. 14.

Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico.
Vse vrste posestva, vile in zemljišča na izbiro. V sredini mesta imam
tudi več dobro se obrestujočih hiš. Več se izve na označenem mestu.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo
v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz
svojega. Zunanjim
vlagateljem so za poš-

4 3/4 %

ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno polož-
nice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.
Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.
Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6.432.270 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Bogumil Remec, c. kr. profesor
v Novem mestu.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Clani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; Zajo Albin, c. kr. rač. oficijal v Lju-
bljani; Anton Kralj, tajnik Zadruga zveze v Ljubljani; Dr. Merhar Alojzij, gimn. vero-
učitelj v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež,
odvetnik v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gi-
mnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš
Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v
Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Clani: Anton
Čadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Mlakar, pro-
fesor; v Ljubljani; Avguštin Zajo, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 33 podružnic, Vogal Marijin trg — Su. Petra cesta. Delniški kapital 60,200.000 K Reserve 17,000.000 K

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mes-
tih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodaja-
nje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za
ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom
stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja
Ustmena in pismena pojasnila in navesti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. oktobra 1916 K 133,330.091.-.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, nasproti hotela »Union« za frančiškansko cerkev sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

4¹/₂%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 50 vinarjev na leto.

»Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvi ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najboljše.

Rezervni zakladi znašajo okroglo kron 800.000.—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživlje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja, Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838.—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.752.022.76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232.66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za **vojno zavarovanje**, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoni in poštine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji. Marije Terezije cesta št. 12.

A. Mildner-Jeva nasl.

P. Barborič

Ljubljana, Mestni trg št. 7.

priporoča bogato zalogo dunajskih modelov, nakičenih in praznih cvetic, peres, i. t. d.

klobukov

V žalnih klobukih vedno velika izbira.

Popravila hitro in ceno.

Najnižje cene.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je
Vzajemna zavarovalnica
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana :::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, žvino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživlje in druge kombinacije in proti neizgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverništvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeriki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo. 1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slikarje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Ivan Gričar

Šelenburgova ulica št. 3.

Zaloga

izgotovljenih oblek

za

gospode in dečke

2155

Jadranska banka :: podružnica Ljubljana

sprejema kot oficijelno mesto

2706

prijave na V. davka prosto avstrijsko vojno posojilo

pod vsemi zakonito dovoljenimi ugodnostmi.

Rok za subskripcijo od 20. novembra t. l. do 16. decembra t. l.